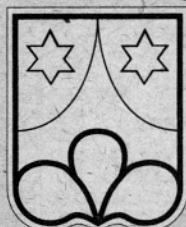

MOZIRJE

REČICA

Savinjske NOVICE

GORNJI GRAD

LJUBNO

Brezplačen izvod je omogočila
SO MOZIRJE

DOHODNINA

MALA MATURA

KULTURNI DOGODKI

DENACIONALIZACIJA

GORSKO KOLESARJENJE

Savinja moja trgovina

Mercator - ZKZ Mozirje TRGOVINA

*skrbi za svoje kupce tudi tedaj, ko so
v denarnih težavah, zato omogoča
nakupe vseh vrst blaga na*

POTROŠNIŠKI KREDIT

pod ugodnimi pogoji na 5 mesecev.

*Prvi obrok in zavarovalna premija se
plača ob nakupu.*

*Vse informacije in kreditne pole dobite
v vseh zadružnih trgovinah*

Mercator - ZKZ - TRGOVINA

ZAKAJ BI PRI POGOVORU S TUJCEM
UPORABLJALI ROKE IN NOGE?

UPORABITE RAJE JEZIK!

- vse oblike začetnih in nadaljevalnih tečajev
NEMŠKEGA JEZIKA za otroke in odrasle
- možnost poučevanja na vašem domu
- prevajanje vseh vrst tekstov iz nemškega v
slovenski jezik in obratno.

PRIDITE, DOGOVORILI SE BOMO!

TIRŠEK DRČAR JOŽICA
63342 GORNJI GRAD 243

Savinja

PODJETJE TRGOVINE, TURIZMA IN PROIZVODNJE p.o. MOZIRJE

IN

STANOVANJSKA ZADRUGA "MOJ DOM"
Mozirje

OBVEŠČATA

vse člane Stanovanjske zadruga, da smo združeni
od 1. 1. 1992 dalje.

Od 20. 1. 1992 poslujemo v novih prostorih,
v Mozirju, na Trgu 14

(na upravi podjetja Savinja Mozirje)

KOOPERACIJA: od 7. - 15. ure

Tel.: 063/ 831 023, 831 792, Fax.: 063/ 832 621

Savinja moja trgovina

PRODAJA PREMOMA KEMIČNA ČISTILNICA AVTOPREVOZNIŠTVO

Ana PEČNIK, Nazarje 151

- prodaja in dostava premoga
po najnižji ceni.
- naročite ga lahko po telefonu
ali v kemični čistilnici Nazarje 151
- plačilo je mogoče ob dostavi na
dom.

Mercator - Zgornjesavinjska kmetijska
zadruga Mozirje p.o.

Na podlagi 9. čl. Zakona o temeljnih pravicah iz delovnega razmerja
(Ur. list SFRJ št. 60/89)

OBJAVLJAMO

prosto delovno mesto

POSLOVODJA RESTAVRACIJE GAJ V MOZIRJU

Pogoji za zasedbo delovnega mesta so:

- splošni
- posebni: končana šola V. ali IV. st. gostinske stroke
s poklicom tehnik kuharstva ali strežbe z najmanj enoletnimi
delovnimi izkušnjami in dodatnimi znanji enega tujega jezika,
vozniškim izpitom B kategorije in izpitom iz higienskega minimuma.

Poskusno delo tri mesece.

Kandidati naj prijave z dokazili o izpolnjevanju pogojev dostavijo
v roku 15 dni.

O izbiri bodo kandidati pisno obveščeni do 1/2 - 1992.

**MERX - GOSTINSKO PODJETJE
TURIST
Nazarje**

PREBERITE TA OGLAS, MORDA VAS BO ZANIMAL.

Mali smo, vendar smo prepričani, da je pred nami
bodočnost. Turizem in gostinstvo postajata v naši
dolini pomembna dejavnost, zato tudi mi iščemo v
tej sredini svoj prostor. Zavedamo se, da bomo le
z visoko kvaliteto uspeli.

Visoko kvaliteto pa ustvarjajo ljudje, ki so priprav-
ljeni v gostinskem poklicu poiskati svoj boljši jutri
in svojo ljubezen do dela.

Vse tiste, ki bi se nam želeli pridružiti, vabimo, da
se nam oglasite na-upravi v Nazarjah.

Pogovorili se bomo z Vami, morda bomo našli na-
čin, da si bomo skupaj gradili boljši jutri.

Gostinsko podjetje TURIST Nazarje
tel.: 831 911, 832 536

NASLOVNICA

Zaščitni znak
Zgornje Savinjske
doline

KAZALO	stran
DOHODNINA	4
O DENACIONALIZACIJI	6
SEJEM MODA 92	6
NOV RAČUNALNIK V	
ELKROJU	7
NA VRSTI JE "GREGORNOV"	
JEZ V SPODNJI REČICI	7
GOZD JE KAKOR ZDRAVJE	8
NOVOLETNI PRAZNIKI NA	
GOLTEH	9
GORSKO KOLESARJENJE	9
KS NAZARJE	11
PRIZNANJU NAZDRAVILI	
Z ZDRAVO VODO	11
PREVERILI ZNANJE	
OSMOŠOLCEV	12
REORGANIZACIJA	
ZDRAVSTVA	12
DRUŠTVO POSEBNEGA	
POMENA	13
SLOVO OD STAREGA LETA	
Z GLASBO	13
IZ RODA V ROD	14
V PRIČAKOVANJU	
KULTURNIH DOGODKOV	15
IGNAC OROŽEN O CERKVI	
SV. PRIMOŽA IN FELICIJANA	15
O KRUHU DRUGAČE	16
HERALDIKA IN	
AVTOMOBILSKE TABLICE	16
POOSTREN NADZOR	17
TUDI V KLETI LAHKO	
ZAGORI	17
IN MEMORIAM	17
PISMA BRALCEV	18
ŠPORT IN REKREACIJA	19
OBVESTILA	20

Savinjske novice so štirinajst-dnevnik. Izdajatelj EPSI d.o.o. Nazarje 22, telefon 063 831 957. Sofinancer SO Mozirje. Glavni in odgovorni urednik Marko Lenarčič. Uredniški odbor: A. Videčnik, R. Pintar, E. Mavrič, F. Kotnik, M. Lenarčič.

Tehnično urejanje Vojko Strahovnik in Delavska univerza Mozirje; novinar: Franci Kotnik, urednik fotografij: Matevž Lenarčič, lektor: Ana Lamut; tisk Delavska univerza Mozirje, telefon 063 831 962. Ziro račun EPSI št. 52810-601-19030. Rokopise, objave, razpise in oglase sprejemamo do 1. in 15. v mesecu. Po mnenju IS SRS, Sekretariata za informacije (št. 4211/72 z dne 9. maja 1973) je časopis oproščen davka na promet proizvodov.

Savinjske novice so na razpolago na vseh prodajnih mestih Zgornjesavinjske kmetijske zadruga in - Savinje

Brezplačen izid 1. številke Savinjskih novic v letu 1992 so omogočili: Glavni sponzor - Skupščina občine Mozirje, Izdajatelj EPSI d.o.o. in avtorji tekstov ter fotografij, lektor, novinar.

Spoštovane bralke, spoštovani bralci!

Živimo v času, ko velja rek nič nas ne sme presenetiti. Spremembe se vrstijo po tekočem traku, tako da vseh niti zaznati ne moremo.

Januar 1992 zagotovo ne bo ostal pozabljen. Mednarodno priznanje Slovenije kot samostojne države je dejstvo, ki ga ne more spregledati še tak nasprotnik politike. Večina ljudi pa bomo pravi pomen samostojnosti dojeli šele, ko ne bo treba vsak konec meseca trepetati ali nam bodo sploh nakazali plače, da vsaj za nekaj dni pokrijemo minus, ki ga imamo v banki.

Pred vami je prva številka Savinjskih novic v letu 1992. Ob pomoči Skupščine občine Mozirje, avtorjev prispevkov in fotografij, Delavske univerze, PTT, smo lahko prvo številko brezplačno razdelili vsem gospodinjstvom v občini z namenom, da predstavimo novo obliko organiziranosti časopisa ter spremembe v tehničnem smislu.

Glavno vodilo časopisa bo aktualnost in pisati tudi o ljudeh, ki ne živijo ravno v večjih centrih Zgornje Savinjske doline.

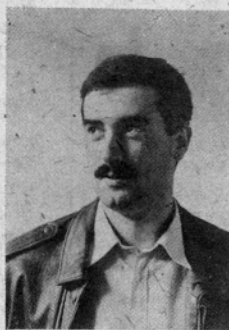
Zato vabimo vse, da nam sporočajo o dogodkih, zanimivostih iz doline in hribov, pošljejo karikature, uganke...

Še o ceni. Cena časopisa bo malo višja kot je bila in sicer predvsem zaradi tega, ker bo časopis izhajal na tržni osnovi in s tem mora avtomatično slediti podražitvam ali pocenitvam na trgu. Vendar mislim, da cena ne bo vplivala na družinski proračun.

In čisto za konec še: pišite, oglašujte z malimi oglasi - do 20 besed so zastonj, izpolnite tudi anketo, ki je v tej številki, saj bomo med odgovori izžrebali knjižno nagrado. Sploh pa se bomo potrudili, da se bo v vsaki številki znašla kakšna nagradna igra oz. vprašanje.

Lep pozdrav!

Marko Lenarčič

Dandanes so težki časi. Nič kaj primerni za lokalni časopis, kot so Savinjske novice. In vendar smo se navkljub temu odločili, da časopis tehnično posodobimo, vsebinsko preuredimo in popestrimo ter ga v takšni obliki ponudimo vam, spoštovani bralci, s ciljem, da Savinjske novice (spet) postanejo "vaš" časopis. Da bi to dosegli, smo se odločili za tri vrste ukrepov:

1. časopis bo štirinajst-dnevnik, kar mu bo dalo novo kvaliteto: aktualnost. Pričakujemo, da bo to imelo svoj učinek tudi na področju ekonomske propagande.

2. časopis bo vsebinsko prenovljen, kar bo pomenilo tudi in predvsem objektivno kritičnost v pisanju in poročanju. Že kar nekaj časa namreč ne živimo več v dolini, kjer se "cedita med in mleko", to pa se mora odražati tudi skozi lokalni časopis. Savinjske novice v novi obliki obljublajo neobremenjenost s preteklostjo in njenimi produkti, vzporedno s tem pa trden pogled v prihodnost, zasnovano na vsestranskem razvoju družbene demokracije in svobodnega podjetništva.

3. časopis bo tehnično prenovljen, pri čemer gre predvsem za spremembo formata (to ste gotovo opazili prvi trenutek, ko ste časopis vzeli v roke) in urejenost posameznih rubrik (tudi o tem se lahko prepričate, če prelistate še nekaj strani).

Upoštevajoč navedeno lahko sklepate, da želimo časopisu nadeti takšno podobo, da bo le-ta za bralce zanimiv in že na zunaj prepoznaven.

Trudili se bomo, da bo vsebina pestra in privlačna, kar naj bi se čimprej odražalo v porastu števila naročnikov in prodanih izvodov časopisa v prosti prodaji. Upamo namreč, da si bodo Savinjske novice na ta način utrle pot v (ne samo) zgornjesavinjske domove in tako postale vaš zvesti spremljevalec na poti v Evropo.

Pa srečno, Savinjske novice!

Franci Kotnik

DOHODNINA

Dohodnina je nov davek, ki je bil v Sloveniji uveden z Zakonom o dohodnini konec leta 1990 (Uradni list Republike Slovenije št. 48/90) in nekoliko spremenjen z Zakonom o spremembah in dopolnitvah zakona o dohodnini konec leta 1991 (Uradni list RS št. 34/91). Z uvedbo dohodnine se je krog davkoplačevalcev bistveno povečal.

Dohodnina je do neke mere podobna davku od skupnega dohodka občanov, vendar je bila meja neobdavčenega dohodka pri omenjenem davku tako visoka, da ga je plačevalo le malo občanov. Dohodnina je sintetični davek, ki se plačuje od posameznih dohodkov oziroma virov dohodnine, ki se med letom obdavčujejo z davki kot podvrstami dohodnine. Viri dohodnine, pa so:

- osebni prejemki,
- dohodki iz kmetijstva,
- dohodki iz dejavnosti,
- dohodki iz kapitala,
- dohodki iz premoženja,
- dohodki iz premoženjskih pravic.

Zavezanci za dohodnino so prebivalci Republike Slovenije, ki imajo v posameznem koledarskem letu dohodke od posameznih virov dohodnine.

V osnovo za dohodnino se na podlagi 6. člena zakona o dohodnini všteva:

- letni znesek bruto osebnega dohodka, zmanjšan za plačane prispevke za socialno varnost in posebne prispevke, uvedene z zakoni (prispevek za pokojninsko in socialno zavarovanje, prispevek za zdravstvo, prispevek za zaposlovanje in solidarnostni prispevki);
- vsak posamezni prejemek za priložnostno opravljeno storitev v višini, od katere je bil obračunan davek po odbitku (delo po pogodbi);
- letni znesek pokojnine, od katere je bil obračunan davek od osebnih prejemkov, zmanjšan za obračunane prispevke za socialno varnost in posebne prispevke, uvedene z zakoni;
- katasterski dohodek od kmetijskih in gozdnih zemljišč, zmanjšan za katasterski dohodek zemljišč, za katere so priznane oprostitve in olajšave, in zmanjšan za prispevke za socialno varnost, ki se obračunavajo od katasterskega dohodka in posebne prispevke, uvedene z zakoni (prispevek za zdravstvo in solidarnostni prispevek);
- dobiček, dosežen z opravljanjem dejavnosti v višini, od katere je bil odmerjen davek iz dejavnosti;
- dobiček, dosežen s prodajo kapitala;
- letni znesek obresti na posojila, od katerih je bil odmerjen davek od dohodkov iz premoženja;
- dohodki, doseženi z udeležbo pri dobičku;

- dohodki, doseženi z oddajanjem premoženja v najem, v višini, od katere je bil odmerjen davek od dohodkov iz premoženja;

- dohodki iz premoženjskih pravic v višini, od katere je bil odmerjen oziroma obračunan davek od dohodkov iz premoženjskih pravic.

V osnovo za dohodnino za leto 1991 se vštejejo le prejemki, prejeti od 01.01.1991 do 31.12.1991 (tudi BOD za december 1990 in BOD za december 1991) v kolikor je bil izplačan po 01.01.1992). Osnova za dohodnino se na podlagi 7. člena Zakona o dohodnini lahko zmanjša za:

1. sredstva, vložena v obveznice, delnice in vloge po predpisih, ki urejajo ustanavljanje podjetij ter v deleže zadrug;
2. znesek sredstev, vloženi v nabavo, rekonstrukcijo in modernizacijo osnovnih sredstev, zmanjšan za višino sredstev znižane osnove pri davku iz dejavnosti in znesek sredstev, vloženi v preureditev prostorov v turistične namene, v graditev in adaptacijo gospodarskih poslopij ter v nabavo kmetijske mehanizacije in naprav, zmanjšan za višino sredstev znižanega katasterskega dohodka pri davku iz kmetijstva;
3. reinvestirani del udeležbe v dobičku;
4. znesek sredstev, porabljenih za nakup ali gradnjo stanovanjske hiše ali stanovanja za rešitev stanovanjskega problema zavezanca, za vzdrževanje teh objektov in odpravo arhitekturnih in komunikacijskih ovir za invalida v teh objektih;
5. znesek sredstev, vloženi v gradnjo malih hidroelektrarn, v varstvo okolja in varčevanje z energijo;
6. sredstva, ki jih imetnik kulturnega in zgodovinskega spomenika vložil v njegovo vzdrževanje v letu, za katero se dohodnina odmerja, na podlagi dokumentacije izvajalca del, s katerim je strokovna organizacija za varstvo kulturne dediščine, v sporazumu, sklenjenim z imetnikom spomenika, soglašala;
7. prispevke in premije, namenjene za povečanje socialne varnosti zavezanca na področjih pokojninskega in invalidskega zavarovanja, zdravstvenega varstva in zaposlovanja, plačane pravnim osebam s sedežem na območju Republike Slovenije;
8. znesek sredstev, vloženi v nakup zdravil, zdravstvenih in ortopedskih pripomočkov ter v zdravljenje in rehabilitacijo v zdravstvenih zavodih in zdraviliščih za zavezanca in vzdrževane družinske člane, kadar so bili napoteni na takšno zdravljenje;
9. znesek sredstev, s katerimi udeleženci izobraževanja ob delu plačujejo storitve šolskim zavodom za pridobitev katerekoli stopnje izobrazbe, za izpolnjevanje izobrazbe ter za pridobivanje novih znanj;
10. znesek sredstev, namenjenih za znanstveno raziskovalno in razvojno dejavnost (nakup raziskovalne opreme, izobraževanje kadrov, vlaganje v projekte s

področja znanstveno raziskovalne in razvojne dejavnosti, ipd.);

11. znesek sredstev, za nakup knjig in učnih pripomočkov s področja umetnosti, znanosti, kulture, izobraževanja in vzgoje ter športa, nepremičnin posebne kulturne, znanstvene ali zgodovinske vrednosti in umetniških del;

12. plačane članarine političnim strankam in sindikatom;

13. plačane prostovoljne denarne prispevke in vrednost daril v naravi za humanitarne, kulturne, znanstvene, športne, ekološke in religiozne namene, kadar so izplačani osebam, ki so v skladu s posebnimi predpisi organizirane za opravljanje takšne dejavnosti, ter navedeni prispevki oziroma darila, izplačana invalidskim organizacijam;

Zmanjšanje za namen od 1. do vključno 13. točke ne more presegati 10 % osnove za dohodnino, medtem ko zmanjšanje po 14., 15. in 16. točki lahko presega 10 % osnove za dohodnino;

14. plačane zneske samoprispevka;

15. letni povprečni osebni dohodek zaposlenih v Republiki Sloveniji v letu, za katerega se dohodnina odmerja, invalidom s 100 % telesno okvaro, če jim je bila priznana pravica do tuje nege in pomoči na podlagi odločbe Skupnosti pokojninskega in invalidskega zavarovanja, centra za socialno delo ali občinskega upravnega organa, pristojnega za varstvo borcev in vojaških invalidov;

16. 8 % povprečnega osebnega dohodka zaposlenih v Republiki Sloveniji v letu, za katerega se dohodnina odmerja; zavezancem po dopolnjenem 65. letu starosti.

Vsa sredstva, za katera zavezanec uveljavlja zmanjšanje osnove za dohodnino (olajšavo), mora posebej izkazati in dokazati z dokumenti. Na podlagi 8. člena Zakona o dohodnini pa se zavezancem, ki vzdržujejo družinske člane, priznajo še posebne olajšave in sicer:

- za prvega otroka in vsakega drugega družinskega člana se osnova zmanjša za znesek, ki znaša 8 % letne povprečne plače zaposlenih v Republiki Sloveniji, za vsakega nadaljnjega otroka se olajšava poveča za 2 % letne povprečne plače, tako, da npr. olajšava za dva otroka znaša 10 %, tri 12 % ipd. Za otroke, ki nadaljujejo šolanje na srednji, višji ali visoki šoli v kraju izven stalnega bivališča, se olajšava poveča še za 4 %. Za otroke, motene v telesnem in duševnem razvoju, znaša olajšava 20 %, za otroka, trajno nezmožnega za delo, pa 50 % letne povprečne plače v Republiki Sloveniji.

- če ima vzdrževani družinski član lastne dohodke, se znesek olajšave zmanjša za toliko, kolikor so znašali ti dohodki, če pa zavezanec ni vse leto vzdrževal družinskega člana, se olajšava prizna le za čas, ko ga je dejansko preživljal. Za vzdrževane družinske člane pa se štejejo:

- zakonec, ki nima lastnih sredstev za preživljanje oziroma so le-ta manjša od 8 % letne povprečne plače;

- otroci do 18. leta starosti, če nadaljujejo šolanje na srednji, višji ali visoki stopnji in niso v delovnem razmerju, vendar najdlje do 26. leta starosti, za delo nezmožen otrok pa ne glede na starost;

Izjemoma se šteje za vzdrževanega otroka tudi otrok, starejši od 18 let, ki se ne izobražuje in je za delo sposoben, če je prijavljen pri službi za zaposlovanje in živi s starši v skupnem gospodinjstvu ter nima lastnih sredstev za preživljanje oziroma so le-ta nižja od priznane olajšave;

- starši, če nimajo lastnih sredstev za preživljanje oziroma so nižja od posebne olajšave, vendar le, če živijo z zavezancem v skupnem gospodinjstvu.

Za istega vzdrževanega družinskega člana lahko uveljavlja olajšavo le eden zavezanec, drugi pa le morebitno razliko do celotne olajšave. Če se zavezanci ne morejo sporazumeti, kdo bo uveljavljal olajšavo za istega vzdrževanega družinskega člana, se prizna vsakemu zavezancu sorazmerni del olajšave.

Omenimo še, od katerih osebnih prejemkov se na podlagi 16. člena Zakona o dohodnini ne plačuje davka od osebnih prejemkov in tako niso osnova za dohodnino. To so:

1. prejemki iz naslova odlikovanj in družbenih priznanj;

2. dodatki in priznane plačnine, izplačane udeležencem NOV;

3. prejemki po predpisih o pravicah imetnikov "Partizanske spomenice 1941";

4. prejemki po predpisih o pravicah vojnih in mirnodopskih vojaških invalidov ter civilnih invalidov vojne;

5. prejemki za delo med rehabilitacijo;

6. prejemki po predpisih o pravicah borcev španske narodnoosvobodilne in revolucionarne vojne od 1936 do 1939, borcev za severno mejo v letih 1918 in 1919 in slovenskih vojnih dobrovoljcev iz vojn 1912-1918;

7. prejemki za občasno ali začasno nego oziroma pomoč invalidom, ki jih fizičnim osebam izplačujejo invalidske organizacije;

8. jubilejne nagrade, odpravnine in denarna nadomestila izplačana v enkratnem znesku po predpisih o zaposlovanju in zavarovanju za primer brezposelnosti;

9. prejemki iz naslova socialno - varstvenih pomoči, kamor sodijo:

- varstveni dodatek k pokojnini,
- denarna pomoč za brezposelnost,
- družbena pomoč otrokom,
- denarna pomoč kot edini in dopolnilni vir preživljanja ter začasne in enkratne socialne pomoči;

10. prejemki iz naslova rejnin ter oskrbe v tuji družini;

11. prejemki iz naslova nadomestila za invalidnost, ki jih prejemajo osebe po predpisih o družbenem varstvu duševno in telesno prizadetih oseb, ter od dodatka za telesno okvaro po predpisih o pokojninskem in invalidskem zavarovanju;

12. dodatki za pomoč in postrežbo;

13. prejemki od opravljanja občasnih in začasnih del invalidnih oseb z najmanj 70 % telesno okvaro, ki prejemajo denarno pomoč kot edini vir preživljanja;

14. prejemki od opravljanja občasnih začasnih del oseb, ki prejemajo denarno pomoč kot edini vir preživljanja v skladu z zakonom;

15. prejemki iz naslova plačila za začasno ali občasno opravljanje dela učencev in študentov, prejetih preko študentskih in mladinskih organizacij, ki opravljajo dejavnost posredovanja dela na podlagi pogodbe o koncesiji, v skladu s predpisi na področju zaposlovanja;

16. štipendije;

17. nagrade, uvedene na podlagi zakonov in odlokov družbenopolitičnih skupnosti ter aktov kulturnih in znanstvenih zavodov ter gospodarskih, zbornic, ki se dajejo posameznikom kot posebno družbeno priznanje;

18. nagrade za življensko delo oziroma dosežke, ki se dajejo kot splošno družbeno priznanje vidnim znanstvenikom, književnikom, umetnikom in športnikom;

19. nagrade, ki jih dajejo znanstvenikom, umetnikom in športnikom OZN in njene organizacije, mednarodne organizacije in tuje nacionalne organizacije z mednarodnim ugledom kot mednarodno priznanje za znanstveno, književno in umetniško delo ter izjemne dosežke na področju telesne kulture

Odmerjena dohodnina se zmanjša za višino odmerjenih oziroma obračunanih davkov od posameznih vrst dohodkov.

Če se zavezancu pri odmeri davka od posamezne vrste dohodka prizna olajšava, se za to olajšavo zmanjša dohodnina (zavezancu, ki se mu pri odmeri davka iz dejavnosti prizna npr. 100 % začetniška olajšava, tako ugotovljen dobiček ne gre v osnovo za dohodnino).

Napoved za odmero dohodnine za leto 1991 morajo zavezanci vložiti do 31.03.1992 v občini stalnega bivališča, če pa je vložitev napovedi za dohodnino vezana na podatke o davčni osnovi za posamezno podzvrst dohodnine, ki se ugotavlja z odločbo davčnega organa po preteku leta, mora zavezanec vložiti napoved za dohodnino v 15 dneh od prejema odločbe (zavezanci, ki oddajajo v najem stanovanja ali poslovne prostore, obrtniki, ipd.).

Potrebne podatke za odmero dohodnine bodo zavezanci pravočasno prejeli in sicer:

- zaposleni pri svojem delodajalcu (v podjetjih, pri zasebnih delodajalcih, ipd.),

- upokojenci od izplačevalca pokojnin (SPIZ).

Podatke o dohodkih iz premoženja (oddajanje stanovanj, poslovnih prostorov, itd. v najem), o dobičku od opravljanja dejavnosti - obrti, o katasterskem dohodku gozdnih in negozdnih zemljišč bodo zavezanci prejeli od občinskih uprav za družbene prihodke na odločbah o odmeri posameznih podzvrsti dohodnine, v kolikor jih že niso prejeli.

Obrazec - napovedi za odmero dohodnine bodo lahko zavezanci dobili v knjigarnah, papirnicah in na drugih ustreznih javnih mestih ter na občinskih upravah za družbene prihodke. Da ne bi ustvarjali po nepotrebnem velike gneče, je priporočljivo da zavezanci pravilno izpolnjene napovedi za odmero dohodnine pošljejo po pošti na občinsko upravo za družbene prihodke in jih torej ne nosijo osebno.

Pomembno je tudi, da zavezanci napovedi vložijo pravočasno, saj je po Zakonu o dohodnini za nepravočasno vložitev napovedi predvidena kazen 25.000 SLT.

Razlika med odmerjeno dohodnino in že plačanimi akontacijami dohodnine med letom bodo morali zavezanci plačati v roku 30 dni po prejemu odločbe o odmeri dohodnine, v kolikor pa so v letu 1991 plačali višji znesek akontacij, kolikor znaša obračunana dohodnina, bodo dobili razliko povrnjeno.

V naslednji številki Savinjskih novic bomo objavili nekaj konkretnih primerov obračuna dohodnine, na osnovi katerih si boste lahko sami (vsaj približno) izračunali, ali boste in koliko plačali dohodnino za leto 1991.

UPRAVA ZA DRUŽBENE PRIHODKE

Vodja odseka odmere dohodnine

Marija Gregorc

O DENACIONALIZACIJI

Zakon o denacionalizaciji, ki ga je sprejela slovenska skupščina, objavljen pa je bil v Uradnem listu RS št. 28/91, obravnava vrnitev premoženja, ki je bilo v preteklosti odvzeto. Nanaša se tako na premočnine, kot tudi nepremičnine. Upravičenci do vrnitve so tisti, ki jim je bilo premoženje odvzeto, oziroma njihovi pravni nasledniki.

Denacionalizacija se bo izvajala v sledečih oblikah:

- vrnitev v last in posest,
- vrnitev v last,
- vrnitev lastninskega deleža.

Če nobena od naštetih oblik ne bo mogoča, se bo izplačala odškodnina ali pa celo kombinacija odškodnine s katero od prvih treh oblik.

Postopek se prične na podlagi zahteve za denacionalizacijo, ki jo je potrebno vložiti pri Sekretariatu za gospodarski razvoj, finance in urejanje prostora pri Skupščini občine Mozirje. Poleg upravičenca, oziroma njegovega pravnega naslednika lahko predlog za začetek postopka vloži tudi zavezana stranka, če izkaže pravni interes.

Zahteva za denacionalizacijo naj vsebuje podatke o premoženju, na katero se nanaša, priložiti pa je potrebno naslednje listine:

1. listino o podržavljenju ali pa navedbo uradnega glasila, v katerem je bil objavljen akt, s konkretno navedbo predmeta podržavljenja;
2. potrdilo o vpisu upravičenca v evidenco o državljanstvu;
3. navedbo razmerja do upravičenca in kdo pride še v poštev kot pravni naslednik premoženja, ter morebitni akt o dedovanju po upravičencu, če zahtevo vloga pravni naslednik upravičenca;
4. ime pooblaščenca, ki bo pred pristojnim organom zastopal interese vlagatelja, če vlagatelj zahteve nima stalnega bivališča na območju Republike Slovenije.

Če se zahteva nanaša na nepremičnino, se priloži tudi:

5. zemljiškoknjižni izpisek z vsemi vpisi in izbrisi v zemljiškoknjižnih vložkih, v katerih so bile vpisane podržavljene nepremičnine od 15.05.1945 dalje, do dneva vložitve zahtevka ali overovljena fotokopija zemljiškoknjižnega vložka s temi podatki (Temeljno sodišče v Celju, Enota v Velenju - zemljiška knjiga);
6. zemljiško katastrske podatke o legi, površini in vrsti rabe parcel po stanju v času podržavljenja (Geodetska uprava SO Mozirje).

Zahteva mora vsebovati tudi druge podatke, potrebne za ugotavljanje upravičenosti zahteve ter navedbo oblike, v kateri se zahteva vrnitev.

V sekretariatu opozarjajo, da so vse zahteve, ki so bile vložene pred uveljavitvijo zakona, neveljavne. Dokumentov, ki so bili s tem v zvezi posredovani na sekretariat so sicer veljavni, vendar morajo biti zahteve popolne v skladu z zgoraj navedenimi točkami. Tipskih obrazcev za zahteve ne bo, ker bodo le-te vsebinsko tako različne, da je potrebna podrobna obrazložitev vsake od njih.

Rok za vlogo zahteve za denacionalizacijo je 18 mesecev po uveljavitvi omenjenega zakona, medtem ko je rok za izdajo odločbe s strani sekretariata največ 12 mesecev od dneva pravilno vložene zahteve.

Izvršni svet SO Mozirje je imenoval strokovno komisijo, sestavljeno iz strokovnjakov za posamezna področja, ki bo v pomoč pri delu upravnemu organu. Omenjena komisija bo pred pričetkom dela opravila usposabljanje, ki ga bo organizirala republiška vlada.

V sekretariatu želijo opozoriti tudi na to, da je potrebno vlagati popolne zahteve, ker je dostavljanje posameznih dokumentov zamudnejše za obe stranki. Vsekakor je zaželeno, da se upravičenec pred vložitvijo zahteve osebno zgleda v sekretariatu. V zvezi s tem je potrebno omeniti tudi to, da so postopki v zvezi z denacionalizacijo prosti takse.

V naši občini pričakujejo približno 400 zahtev za denacionalizacijo, izmed katerih naj bi bila 4 zasebna gospodarska podjetja, 8 poslovnih prostorov, večina ostalih pa naj bi se po oceni nanašala na kmetijska zemljišča in gozdove.

O nadaljnjem poteku denacionalizacije bodo Savinjske novice poročale v eni od prihodnjih števil.

KF

SEJEM MODA

92

Na gospodarskem razstavišču v Ljubljani je bil v dneh od 13.1.1992 do 16.1.1992 sejem MODA 92, na katerem se je predstavilo 111 domačih in 23 tujih razstavljalcev iz Hrvaške, Srbije, Bosne in Hercegovine, Nemčije, Italije in Avstrije.

Sejem tudi kvalitetno zelo napreduje, razveseljivo pa je tudi dejstvo, da se skoraj vse razstavljene artikle že dobi v trgovinah. Podelili so tudi več nagrad. Revija Media Marketing je izročila Zlati MM Industriji usnja Vrhnika ter Odeji iz Škofje Loke, revija Jana pa je podelila Zlato Jano Almiri za kolekcijo Eksotik in Lisci za kolekcijo spodnjega perila.

Podelili so tudi priznanje za inovatorja leta.

Društvo modnih delavcev je organiziralo več modnih revij, združenje obrtnikov tekstilne in usnjarske industrije pa je pripravilo več seminarjev.

Na sejmu se je zelo vidno predstavilo tudi znano podjetje iz naše doline ELKROJ, ki je zakupilo kar 60 m² sejemskega prostora. Njihova vsakoletna predstavitev zelo veliko prispeva tudi k splošni promociji Zgornje Savinjske doline.

ML

foto: Matevž Lenarčič

NOV RAČUNALNIK V ELKROJU

V drugi polovici decembra lani smo končno prevzeli težko dočakani računalniški sistem za optimizacijo in izdelavo krojnih slik firme Assyst iz Nemčije. Sistem obsega glavni računalnik in tri delovne postaje firme Hewlett-Packard, digitalizator krojnih delov in risalnik.

Vsaka delovna postaja je sestavljena iz velikega barvnega grafičnega terminala visoke resolucije, osnovne tastature, table z miško in funkcijske tastature. Digitalizator je tabla z vgrajeno indukcijsko mrežo. Omogoča nam prenos že narejenih krojnih delov v računalnik. Risalnik se uporablja za izris posameznih krojnih delov ali za izris krojnih slik. V prihodnosti načrtujemo še nabavo rezalnika, ki bo neposredno razrezal položeno blago brez krojne slike.

Programski paket firme Assyst združuje dva področja dela. Prvi del omogoča uporabo digitalizatorja za prenos že narejenih krojnih delov v računalnik oz. v njegovo bazo krojnih delov. Prenešene dele nato opremimo z vsemi potrebnimi podatki, ki jih računalnik potrebuje za nadaljnje delo. V računalniku oz. v njegovi bazi podatkov se vzdržujejo tudi vsi interni standardi za gradiranje (povečevanje krojnega dela v vse velikosti). Ti standardi omogočajo avtomatsko gradiranje brez dodatnega ročnega dela, ki je bilo potrebno pri dosedanjem načinu dela. Prav tako omogoča izdelavo novih krojnih delov za posamezne modele (konstrukcija) brez uporabe svinčnika in ravnila. Vse to bo sedaj izredno skrajšalo potreben čas za pripravo krojnih slik. Vsi krojni deli so trajno shranjeni v računalniku. Ti se lahko potem uporabijo kot osnova za izdelavo krojnih delov za nove modele tako, da se v računalniku poišče podoben model, nato pa se starim krojnim delom samo dodajo ali spremenijo posamezni elementi značilni za nov model.

Drugi del omogoča izdelavo krojnih slik za razrez posameznih materialov v krojilnici. Krojna slika se v celoti izdela na terminalu tako, da se s posebnim pripomočkom (miška) prenašajo posamezni krojni deli na površino krojne slike. Pri tem računalnik sam poskuša čim bolj približati izbrani krojni del že položenim delom. Hkrati nam računalnik sproti prikazuje razne informacije od trenutne dolžine krojne slike do procenta izkoristka. Tako lahko na terminalu izdelamo več variant krojnih slik in nato izberemo najboljšo za izris na risalniku.

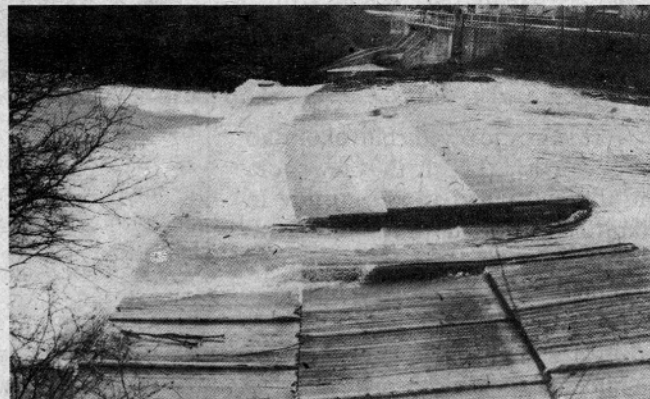
Oba dela vsebujeta še veliko dodatnih funkcij, ki so potrebne za samo delo in tudi za upravljanje računalnika. Da bomo lahko računalnik polno izkoristili, se moramo najprej naučiti uporabljati takšen računalnik. Za šolanje nam je firma Assyst namenila dvakrat po pet dni intenzivnega priučevanja v naši firmi z njihovim inštruktorjem. Tako smo že v zadnjem tednu meseca decembra izkoristili prvih pet dni priučevanja. V tem času smo se naučili nekaj osnovnih funkcij za upravljanje z računalnikom, uporabo digitalizatorja in vse postopke pri gradiranju do faze, ko so krojni deli pripravljeni za krojne slike. V drugem delu priučevanja se bomo naučili izdelave

krojnih slik in pa izdelavo novih krojnih delov brez uporabe digitalizatorja. Ta zadnji del je najzahtevnejši, zato smo ga pustili za konec priučevanja.

V času velikih sprememb in gospodarskih težav je takojšnja posodobitev priprave proizvodnje za naše podjetje gotovo velik korak k uspešnosti. Zato si vsi prizadevamo, da bi s svojim znanjem in delom na novem računalniku pripomogli k uspešnosti našega podjetja.

Zdravko Zaleznik

NA VRSTI JE "GREGORNOV" JEZ V SPODNJI REČICI

Gregorнов jez v Spodnji Rečici - pravi lepoteč pred poplavo

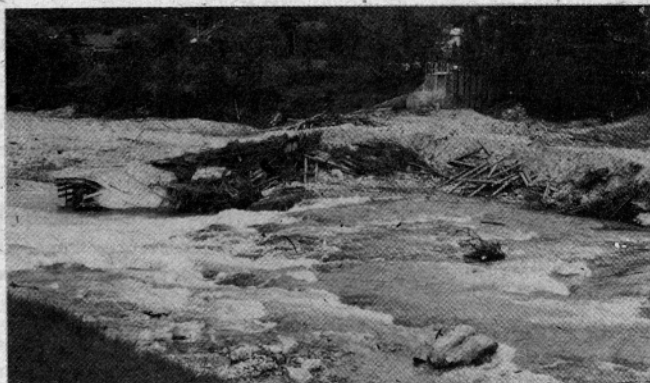
Če lahko ocenimo, da je v letu 1991 uspelo graditeljem in vzdrževalcem v grobem pokrpati najbolj pereče objekte in obrežje Savinje, pa moramo takoj pristaviti, da nas čaka še zelo obsežno delo, najbrž še nekaj let. Če medtem ne bo večjih povodenj in se škoda ne bo stopnjevala, bo podoba porečij Savinje in Drete že v nekaj letih spet lepa in brez nevarnosti za ogroženost ljudi in objektov. Turistov ne bo privabila raztrgana dolina, zato je še en razlog več, da bi gradbinci pohiteli z deli tudi v spomladanskem obdobju.

Na pomoč kliče jez, ki je bil največji v tem delu Zgornje Savinjske doline v Spodnji Rečici. Imenujmo ga kar Gregorнов jez. Zdaj so tod le žalostne razvaline. Jeseni ga gradbincem ni uspelo obnoviti, le delno so zavarovali nabrežje z nasipi. Ker bo potrebno jez zgraditi na novo iz temeljev, je razumljivo, da bo za to primeren le čas z nizkim vodostajem Savinje. - In čas, ko bo za to zagotovljen denar.

Do prihodnjic bomo izvedeli, kako daleč so projekti in kako je z denarjem. Za ta čas pa objavljamo slike jezu pred poplavo in docela zrušen jez.

Gregorнов jez ima v sebi tudi nekaj simbolike. Če bi v občini Mozirje živeli bobri, bi bil jez že spet zgrajen. Tako pa... ne živijo pod njimi niti ribe in turisti, katerim je na očeh, se obračajo stran.

tekst in foto: Jože Miklavc

Porušen jez spominja na bombardiranje na hrvaških bojiščih

GOZD JE KAKOR ZDRAVJE

Pred dnevi je Gozdno gospodarstvo Nazarje pripravilo sprejem za učence in učenke, ki so se najbolj izkazali pri pisanju literarnih spisov na temo Naš gozd. Natečaj so razpisali v okviru tedna gozda in na ta način so želeli, da bi mladi še bolj razmišljali o vseh problemih, ki se nam danes pojavljajo, ko okoli sebe opazujemo kako ogrožen je naš gozd.

Menda je najbolje zadel tisti mladi pisec, ki je napisal: "Z gozdom je nekako tako kot z zdravjem. Kako je pomembno, se zavemo šele takrat, ko ga izgubimo."

Največ spisov je seveda bilo ekološko obarvanih. Iz njih je vela zaskrbljenost nad usodo gozdov in hkrati tudi žalost, da jim bomo odrasli pustili takšno dediščino, ki je še desetletja ne bodo mogli odpraviti. Najtežje delo je imela komisija, ki je izbirala najboljše spise, kajti toliko je bilo dobrih. Na koncu so vendarle izbrali najboljše tri! Sicer pa so na natečaju sodelovali učenci vseh štirih šol iz moziške občine, ter ena šola iz Šoštanj in ena iz Šmartnega ob Paki.

Organizatorju sprejema pa gre vsa zahvala za vzorno pripravljeno prireditev, saj so bili učenci deležni pozornosti, ki je sicer ob podobnih razglasitvah rezultatov niso vajeni. Pri tem mislimo na lepe nagrade, ki so jih prejeli najboljši, kot seveda tudi na pogostitev.

Komisija v sestavi:

-ga. Marija Venek, OŠ Mozirje

-g. Ivo Kolar, mag., GG Nazarje

-g. Toni Breznik, GG Nazarje

je izbrala izmed najboljših spisov posameznih šol 3 najboljše:

1. mesto: Niko Banjevič, 8.c, OŠ Mozirje: "Otožna pesem naših gozdov"; 2. mesto: Simona Atelšek, OŠ Ljubno: "Začetek po koncu"; 3. mesto: Iztok Irmančnik, OŠ Gornji Grad: "SOS za gozd"

Po ostalih šolah so bili najboljši:

- Dušan Čerček, OŠ Luče: "Gozd";

Maja Bubik, OŠ Šmartno ob Paki:

"Jelka pripoveduje"; Robert Urbanc,

OŠ Šoštanj: "Pesem, N^o UMIRAJ,

MOJ GOZD ZELEN!"

Rajko Pintar in Franc Firšt

S podelitve nagrad

foto: Toni Breznik

Predstavljamo vam prvonagrajeni tekst.

OTOŽNA PESEM NAŠIH GOZDOV

Zelena barva. Tako pomirjujoča, skrivnostna. Lepa. Barva trave, barva gozdov. Barva narave. Čudovit je občutek, ko zgodaj zjutraj skozi okno uzrem barve prebujajočega se gozda. Vidim odtenke zelene: od svetle preko živo zelene vse do temne, zamolklo zelene. Ta mi je najbolj pri srcu, toliko pove in hkrati toliko skriva. Kar stekel bi tja. Gozd mi ima toliko povedati: potolaži me, okrepi, vedno ima zame kakšno presenečenje. Včasih so to jagode, borovnice pa skrivnostni jurček in bodičasti kostanj. Srečen sem, da imam gozd tako blizu in da sem jaz gozdu tako blizu.

Gozd je čudovit v vseh letnih časih. Jeseni se je lepo sprehajati po živopisani preprogi suhega listja in brskati za kostanji. Pozimi se gozd spremeni v pravilčno deželo. Ves je odet v belo in v takšnem gozdu dobi domišljija krila. Pomlad ga prebudi, osveži in mu v naročje nasuje cvetlice. Da, pomlad je najbolj romantičen. Polni pa je tako prijetno hladen, pravo zavetje pred vročino. Sončni žarki se lovijo v krošnjah dreves, se poigravajo z iglicami, listi.

Gozd je vir zdravja. Prava zakladnica kisika, svežega zraka. Krepi telo in duha. Ljudje pravijo, da se gredo v gozd nadihat svežega zraka.

Gozd je vir kisika, tega življenju tako pomembnega elementa. Tukaj pa se moram spomniti na svarila ekologov, znanstvenikov,

gozdarjev in lovcev: "Gozd je bolan! Gozd umira!" Naš prelepi gozd napadajo uničujoče bolezni, katerih vzrok je vedno večja

onesnaženost. Njegovi največji sovražniki so termoelektrarne in sploh industrija vseh vrst pa tudi izpušni plini. ... Jaz pa na svojih brezskrbnih sprehodih po gozdu tega sploh nisem vedel, nisem opazil, da moj prijatelj boleha, da se iglice na iglavcih sušijo, ...

Zakaj se je to zgodilo? Kakšni smo ljudje? V pehanju za vse udobnejšim življenjem, pozabimo na naravo. Pa vendar bi morali vedeti, da brez zdravih gozdov, čistih voda, čistega zraka ... ne bomo mogli živeti. Narava je naša zaveznica, lahko pa jo samo spremenimo v našega največjega sovražnika. Nekaj moramo storiti! Gozd mora živeti. Kako mu lahko pomagamo? Odgovore nam ponujajo ekologi, znanstveniki, gozdarji. Samo uresničiti moramo njihova navodila. Vem, da to ni tako preprosto. Zdravljenje gozda bo dolgotrajno, težavno, veliko bo odrekaj. ... A moramo začeti! Slišim gozd! S svojim pritajenim šepetanjem nas prosi, naj ga rešimo.

Večeri se. V sobi je prijetno toplo. V kamin naložim bukovičevih drv iz bližnjega gozda. Zunaj zavija veter. Prav gozd mu preprečuje, da se ne spremeni v vihar. Misli se mi nenehno vračajo v gozd. Zdaj počiva. Slišim ga. Še otožno šepeta. roti nas, nam prigovarja. Ne skrbi, gozd. Pomagali ti bomo. Spet boš zdrav!!

Niko Banjevič 8.c OŠ Mozirje

Novoletni prazniki na Golteh

V terminu novoletnih praznikov od 28.12.1991 do 4.1.1992 je bilo za goste na Golteh resnično poskrbljeno. Pripravili smo pestro ponudbo najrazličnejših aktivnosti.

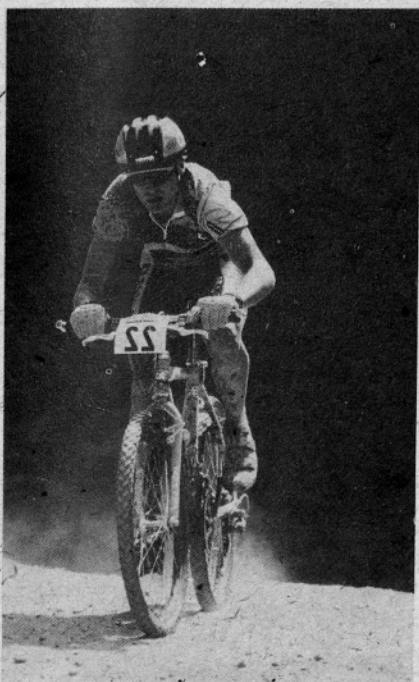
Tako so se lahko naši gostje poleg vsakodnevnega smučanja odločili za organiziran izlet s tekaškimi smučmi ali za polet s tandem jadralnim padalom. Poleteli so lahko na smučišču Stari Stani, lahko pa so poleteli v dolino, 1000 m nižje.

Lahko so se udeležili tekmovanja v lopatnem slalomu, tekmovanja v postavljanju najlepšega sneženega moža ali tekmovanja v veleslalomu. Po smučanju smo organizirali izlet v zdravilišče Topolšica, gostje so se lahko med seboj pomerili v pikadu ali preživeli proste ure ob družabnih igrah ali ob gledanju videokaset.

Na naše najmlajše seveda nismo pozabili; vsak dan so se lahko vključili v naš vrtec v hotelu, kjer so risali, barvali keramične posodice, obiskali jih je celo čarovnik.

Skratka, na Golteh je bilo tokrat zares pestro in zanimivo.

Polona Cesar

GORSKO KOLESARJENJE

ANDREJ HELEŠIČ SE PREDSTAVLJA

Moje ime je Andrej Helešič. S kolesarstvom se aktivno ukvarjam že osem let, z gorskim dve leti. Trenutno sem član tekmovalne ekipe GAMS - KOVINOTEHNA iz Ljubljane, hkrati pa sem lastnik kolesarskega servisa PROFI na Ljubnem ob Savinji kjer sem tudi doma. V tem članku (in mogoče še v naslednjih) bi vam rad predstavil ta šport, ki združuje tehniko, zdravo življenje in naravo.

V času divjega ritma življenja, v času nenehnega pehanja za materialnimi dobrinami, v obdobju vsakodnevnih stresov sodobnega človeka ali v begu iz enoličnega življenja, je nastala ideja o novi obliki rekreacije - gorskem kolesarjenju.

Gorsko kolo, ki je dobesedno revolucija na področju kolesarjenja, je v hipu dobilo ogromno privrženecv v Ameriki, od koder "novo kolo" izhaja. Z gorskim kolesom so ljubitelji kolesarstva dobili kolo za vse vrste terena, ne samo za gore, kot bi lahko napačno sklepali iz imena. Z gorskim kolesom lahko zbežite hupanju prenapetih voznikov in škodljivim plinom. Z njim se lahko vozite po peščenih obalah, asfaltu, strmih gorskih poteh in celo po snegu. Kolo vas popelje, seveda z vašo pomočjo, v trgovino, službo ali neokrnjeno divjino. Uporabno je praktično v vseh letnih časih.

Gorsko kolesarjenje je v rekreativno turističnem in ne nazadnje tekmovalnem športu v kratkem času postalo zelo pomembno. Tega se zavedamo tudi v Zgornji Savinjski dolini, kjer smo se, zavedajoč, da tovrstni športi niso le užitek in sprostitve, temveč tudi velika obremenitev za še nedotaknjeno naravo, lotili ponudbe za gorske kolesarje z znanim geslom organizatorjev svetovnega pokala v gorskem kolesarjenju: "GRUNDING CUP - FAIR PLAY TO NATURE".

Zgornja Savinjska dolina s svojimi izredno razgibanimi tereni in velikim številom dobro vzdrževanih gozdnih cest, planinskih pešpoti in makadamskih kolovozov, predstavlja pravi raj za vse ljubitelje gorskega kolesarjenja, ki pa so nenazadnje tudi ljubitelji narave in vseh lepot, ki jih le ta nudi.

Makadamski kolovozi so primerni že za nezahtevne, "nedeljske" rekreativce ali začetnike, ki šele spoznavajo neomejene možnosti gorskega kolesarjenja. Zadovoljujejo pa se s svežim zrakom, sončnimi žarki in pogledom na gore. Preizkusijo lahko ponudbo turističnih kmetij, do katerih s tovrstnim prevoznim sredstvom pridejo "kot za šalo", ravno prav utrujeni, žejni ter lačni, da se jim prileže "kaj domačega". Seveda pa ne smejo pozabiti, da jih čaka še spust v dolino, ki ima običajno "že sam" kar precej ovinkov.

Kolesarski rekreativci, popotniki ali plāninci si s kolesom, namesto "z gojzerji" lahko prikolesarijo prekrasne razglede, čist zrak in mir. Že na relativno majhni nadmorski višini si poleti z malo truda prikolesarijo tudi sončenje na sneženem ledeniku. Okoliški hribi in planine nudijo zaradi svoje prostranosti možnost kombiniranih večdnevni izletov, izvedenih etapno, z dnevnimi zaključki v planinskih kočah.

In končno je tu tudi ponudba za tiste najzahtevnejše. Gre za tekmovalce, ki potrebujejo dobre pogoje za kvaliteten trening, saj so od njih odvisni tekmovalni rezultati, ki so končni cilj vsakega tekmovalca. Njim je na izbiro veliko prog različnih značilnosti in težavnosti. Izbirajo lahko med travnatimi, makadamskimi, igličastimi in tudi zasneženimi tereni. Mogoča je kombinacija različnih prog, ki omogočajo idealno pripravo ekip ali posameznikov v pripravljalnem obdobju pred oz. med samo sezono. Možni so tudi specializirani treningi vseh disciplin gorskega kolesarjenja kot so: CROSSCOUNTRY, CLIMB, DOWNHILL, KRITERIJ..., za res izkušene pa velja za pravo poslastico zimski spust po zasneženih cestah.

V tem prvem članku bi rad opisal naše izlete na splošno. Torej, kot vsak soliden izlet, tudi gorska kolesarska "tura" rabi vsaj minimalno organizacijo.

Začne se z mrzličnim telefoniranjem in preklinjanjem slabih telefonskih zvez. Sledi prava umetnost usklajevanja prostih terminov vseh potencialnih udeležencev izleta, ter pogajanja o uri odhoda, ki ne sme biti ne prezgodnja ne prepozna, do končne odločitve o smeri in cilju izleta. Takšna odločitev ponavadi pade "eno minuto" pred štartom, ko smo že vsi zbrani. To, da smo zbrani, pomeni, da je tudi vreme na naši strani in je za izlet ugodno. V slabem vremenu pač ne gre pretiravati.

Pogled na karavano "živobarvnih pirhov", popisanih z vsemi mogočimi reklamami sopihajoče vzpenjajočih se, vzbuja začudenje in nemalokrat tudi občudovanje naključnih mimoidočih, ki kar ne morejo verjeti, da so ti "živobarvni pirhi" kljub svojemu trenutnemu početu vendarle povsem normalni ljudje zdravega telesa in razuma.

Po začetnem nehotenem merjenju moči kaj kmalu ugotovimo s skupnim olajšanjem, da smo na točki, ki ustreza vsem našim predstavam o lepota tega sveta in se ustavimo. Ker pa narava sama ni popolna, se v kader z veseljem postavimo še mi in tako prispevamo nekaj k popolnosti kasneje nastale fotografije. Nato se vsi skupaj fotografiramo.

Klub temu, da se sorazmerno z dolžino vzpona na našem izletu večja tudi želja po fotografiranju (v položaju mirovanja), nam naš končni cilj - vrh ne zbeži in dosežemo ga prej ali slej. Mimogrede ena fotografija vam "kupi" minimalno deset minut počitka - ali pa režiranja fotografije, če hočete.

Na vrhu smo vsi zadovoljni in seveda vsi "sveži". Po trditvah prav vseh bi lahko nadaljevali z vzponom še najmanj sto kilometrov ali pa še dlje.

Ko temeljito pospravimo vase vse čemur pravimo hrana in pijača, se pričnemo lenobno pripravljati na spust nazaj v divjino vsakdanjega življenja. Vsi upamo, da bo spust trajal "najmanj večno".

Nazadnje zadovoljni, ko zaključimo "krog izleta", obljubimo večno zvestobo našemu športu in našemu poligonu - naravi, nasplošno pa vsi kar prekipevamo od celodnevni vtisov. Počasi se razidemo in pred nami so zopet dolgotrajna pogajanja in usklajevanja, "nujna" za naša nova doživetja...

Toliko tokrat. Vabim vas, da morebitna vprašanja v zvezi z gorskim kolesarjenjem pošljete na uredništvo Savinjskih novic s pripisom "GORSKO KOLESARJENJE" in z veseljem vam bom poskušal odgovoriti.

Naslednjič pa nekaj o opremljenosti, tehniki vožnje in progah samih, ki jih je v predelu Zgornje Savinjske doline nešteto. Lep pozdrav!

Andrej Helešič

24. decembra lanskega leta je ob 17. uri in 10 minut ribičema Vinku Bizjaku in Ivanu Škofleku uspel nevsakdanji podvig. V revirju Ločkega jezusa sta namreč ulovila samico sulca dolžine 110 cm in teže polnih 12 kg. Po znanih podatkih je to peti primerek dolžine preko enega metra, ki je bil uplenjen na našem območju. Čestitamo!

KF

Ljubljanska banka

Splošna banka Velenje d.d.
Velenje

BLAGAJNIŠKI ZAPIS ZA INVESTITORJA, KI ZNA

**ŽELITE OHRANITI REALNO
VREDNOST SVOJIH SREDSTEV?**

Ljubljanska banka Splošna banka Velenje d.d. vam ponuja nakup blagajniških zapisov, ki so nominirani v DEM, vplačljivi in izplačljivi pa v tolaški protivrednosti. Rok zapadlosti blagajniškega zapisa je 6 mesecev, obrestna mera je fiksna in znaša 8 % letno.

Če postanete lastnik blagajniškega zapisa LB Splošne banke Velenje d.d. lahko le-tega:

- uporabite za poravnavo obveznosti do upnikov, če se z njimi tako dogovorite;
- podarite, prodate ali zastavite;
- hranite do njegove zapadlosti in ga nato vnovčite v naši banki;
- zastavite pri naši banki za pridobitev kratkoročnega kredita;
- predčasno, t.j. do 3 mesecev pred zapadlostjo, vnovčite v banki z diskontom;
- predčasno prodate preko borznega posrednika na borzi.

Podjetja in druge pravne osebe lahko kupijo blagajniške zapise v Službi sredstev, likvidnosti in vrednostnih papirjev, Rudarska 3, Velenje, občani pa v ekspoziturah RUDARSKA, SOŠTANJ in MOZIRJE.

NAZARJE - KOMUNALA, TELEFONI...

Delo krajevne skupnosti Nazarje je bilo v minulem letu usmerjeno predvsem v komunalno dejavnost, pri čemer je šlo za odpravljanje posledic poplav v letu 1990 in pa tekoča dela po programu samoprispevka.

Glede sanacije škode, ki je nastala kot posledica poplav, so bila izvedena naslednja dela:

- popravilo cestišč na območju krajev Kokarje, Dobletina in Žlabor;
- kompleksna sanacija Delavskega doma v Nazarjah, ki je zajemala popravilo ozvočenja, elektro instalacije in ogrevanja, rekonstrukcijo odra, pleskanje zidov in čiščenje velike dvorane vključno s stoli;
- izgradnja novega mostu preko reke Drete v Lačji vasi, kjer pa je investitor republiško ministrstvo za promet in zveze.

Iz programa krajevnega samoprispevka pa so bila izvedena sledeča dela:

- dokončanje poslovilne vežice in pokopališča z ostalo pripadajočo infrastrukturo;
- rekonstrukcija cest Kokarje - Žlabor in Bele - Krigli v Dobletini.

V krajevni skupnosti ugotavljajo, da je obseg del, ki se financirajo iz naslova samoprispevka, manjši predvsem zaradi tega, ker so se sredstva natekala počasneje od predvidenega. Razlog za takšno stanje gre iskati v dejstvu, da so osebni dohodki v lanskem letu več ali manj stagnerali, investicije pa so se (tako kot tudi drugi proizvodi) precej podražile. Realizacija celotnega referendumskega programa je glede na obstoječe razmere vprašljiva tudi zato, ker sredstva iz skupnega referendumskega programa v višini 20 % v KS Nazarje ne pritekajo več. O vzroku, zaradi katerega je do tega prišlo, se bo vodstvo KS pozanimalo pri pristojnih občinskih organih.

V letu 1991 je nove telefonske priključke na območju krajevne skupnosti Nazarje dobilo 60 naročnikov. Akcija je navkljub težkim ekonomskim razmeram potekala solidarnostno, tako da je vsak naročnik plačal enako visok znesek.

Nerealizirana pa je ostala izgradnja telefonskega omrežja na območju Kokarij. PTT podjetje Celje namreč vztraja, da morajo bodoči naročniki sami investirati v izgradnjo 4 km primarnega telefonskega omrežja. Ne glede na to pa PTT pripravlja popis tehničnih možnosti za priključitev novih naročnikov na že obstoječe omrežje.

Celotni promet KS Nazarje v letu 1991 je znašal okroglih 8 milijonov tolarjev.

V krajevni skupnosti tudi z nezadovoljstvom ugotavljajo, da je dejavnost nekaterih društev bistveno upadla, za kar pa gre iskati razloge predvsem v poglobljanju širše družbene krize. Ali bo letos kaj bolje?

KF

KAJ IN KAKO S SVETI KRAJEVNIH SKUPNOSTI

Pravega predloga o bodoči občinski organiziranosti zaenkrat še ni, zato je toliko bolj potrebno zagotavljanje normalnega dela krajevnih skupnosti. Mandat je njihovim vodstvom potekel že leta 1990. Zaradi tega in drugih problemov, tudi zaradi nakopičenih nalog h katerim je krepko pripomogla poplava, predvsem pa zaradi zasičenosti praviloma dolgoletnih nosilcev zahtevnih nalog, je redno delo marsikje v zadnjem času precej opešalo.

Korak k oživitvi tega dela naj bi bile delovne teze za statut krajevne skupnosti, ki je skupaj z dosedanjimi pripombami pravzaprav že osnutek, obravnavamo v krajevnih skupnostih, ga prilagajamo krajevnim razmeram in naj bi ga sprejeli, ali pa ne. Sprejetje namreč ni obvezno in če novega statuta kje ne bodo sprejeli, bo (ne)delo teklo naprej kot doslej.

Nič kaj enostavna zadeva, če upoštevamo še problem volitev novih organov. Ob tem, da bodo marsikje težko našli dela voljne in sposobne nosilce vse zahtevnejših nalog, se pojavlja problem izvedbenih predpisov iz ustave, ki naj bi vse to natančno opredelili. Pešanje dela svetov krajevnih skupnosti, sem ne kaže šteti velikih naporov pri odpravljanju posledic poplav, kar kliče po volitvah. Če k temu dodamo še nejasnosti glede bodočega števila in organiziranosti občin, se skoraj znajdemo v začaranem krogu, a se s tem vsekakor ne smemo sprijazniti. Življenje teče dalje in delo čaka.

JP

PRIZNANJU NAZDRAVILI Z ZDRAVO VODO

Naslov ni čisto brez pomena, saj je v veliki meri resničen. Dan po mednarodnem priznanju Slovenije je namreč iz pip v precejšnjem delu krajevne skupnosti Rečica ob Savinji končno pritekla zdrava pitna voda. Že precej let nazaj je bila voda iz dosedanjega vodovodnega sistema velikokrat oporečna, veliko škode pa je omrežje utrpelo ob veliki poplavi. Sanacija je bila torej več kot nujna, minuli teden so jo sklenili, "uradno" pa bodo z zdravo vodo nazdravili v soboto, 25. januarja, ko bodo pripravili priložnostno svečanost.

Problem so rešili s položitvijo novega transportnega voda s katerim so se priključili na sistem Letošč, ki sicer pokriva področje Šmartnega ob Dreti, Nazarij in Mozirja. Vodo so napeljali do zbiralnikov nad Rečico in problemov poslej naj ne bi bilo več. Naložba je veljala 4 milijone tolarjev, investitor in izvajalec je bilo Javno podjetje Komunala, svoje je prispevala krajevna skupnost, pa seveda krajani, ki so prispevali tolarje, ta prispevek jim bodo sedaj "odmerili" z neplačevanjem vodarine v določenem časovnem obdobju. Prav vsi v akciji udeleženi so se izkazali in zdrava pitna voda je prava nagrada.

JP

PREVERILI ZNANJE OSMOŠOLCEV

Ob koncu lanskega leta so se osmošolci srečali z novostjo, ki se je prijela oznaka "mala matura", strokovno pa se imenuje eksterno preverjanje znanja.

O tej novosti se je začelo govoriti že pred dvema letoma, o njej je bilo veliko govora tudi med starši, pa vendar je marsikoga presenetila, ko je bila uvedena.

Osmošolci bodo v letošnjem šolskem letu trikrat preverjali znanje: prvič so ga decembra, drugič ga bodo marca in tretjič, ko bo šlo prav zares, še ob koncu maja. Ob tem je potrebno povedati, da bo majsko preverjanje znanja veljalo kot sprejemni izpit za vpis na tiste srednje šole, ki bodo omejile vpis. Po svoje to za naše učence prinaša prednost, saj bodo učenci gotovo na svoji šoli bolj sproščeno delali sprejemne izpite, kot pa na povsem neznanih šolah, kjer si niti na stranišče ne bi upali.

Znanje osmošolcev se preverja iz več predmetov: matematike, slovenskega jezika in izbirnega predmeta (geografija, zgodovina, fizika, kemija, tuji jezik, biologija).

Decembersko preverjanje je na naših šolah potekalo brez večjih problemov. Šole so bile kar precej obremenjene, saj so morale same fotokopirati naloge za vse učence. Za šole, ki imajo 30 ali 40 osmošolcev, to niti ni bil posebno velik problem, večji pa je bil za tiste šole, ki imajo dvakrat ali trikrat več učencev.

Lahko pa rečemo, da so se šole kljub relativno kratkemu času, za preverjanje znanja dobro pripravile. Izkušnje jim bodo še kako prav prišle marca in maja.

Prav bi bilo, da še kaj rečemo o rezultatih preverjanja. O konkretnih rezultatih je za sedaj še nemogoče razpravljati, ker jih obdelujejo na republiškem nivoju. Bistvo tega prvega preverjanja je bilo, da se ugotovi, kakšno je znanje naših

osmošolcev v primerjavi z republiškim povprečjem. Učenci niso bili seznanjeni z rezultati testov, saj so jih pisali pod šifro, ki je ostala tajna. Šola pa je morala izračunati število zbranih točk pri posameznih vprašanjih. Ko bo znano posamezno povprečno število doseženih točk pa bo lahko vsaka šola ugotovila, na katerem področju so njihovi učenci uspešni oziroma katere učne vsebine še ne obvladajo dovolj. To pomeni, da bodo šole morale temeljito analizirati rezultate testov in jih obravnavati na ožjih strokovnih aktivih in seveda tudi individualno.

Pogosto se je med starši pojavljalo vprašanje, zakaj učenci niso seznanjeni z rezultati testov. Strokovnjaki s področja šolstva so to odločitev utemeljevali s trditvijo, da so jih na ta način predvsem zaščitili pred slabim vtisom, če bi kdo zelo slabo reševal teste. Ob tem pa je seveda potrebno povedati, da tudi učitelji niso seznanjeni z rezultati testov posameznega učenca.

Naj bo tako ali drugače, dejstvo je, da vsi napredni šolski sistemi v svetu tako ali drugače temeljijo na sprotne preverjanju znanja. Zaenkrat je temeljito preverjanje znanja uvedeno v osmi razred, že sedaj pa je jasno, da se bo preverjanje znanja prej ali slej uvedlo tudi v nižje razrede - tja do tretjega razreda.

Jasno pa je tudi, da je z našim šolstvom nekaj potrebno storiti, da nam ne bodo že osnovnošolci uhajali na šolanje v Italijo in Avstrijo. To se ob mejah že dogaja. Kaj pa tisti, ki te možnosti nimajo?

Rajko Pintar

**RTC
GOLTE**

REORGANIZACIJA ZDRAVSTVA

Skupščina Republike Slovenije je dne 19. marca 1991 sprejela Zakon o zavodih (objavljen v Uradnem listu RS št. 12 dne 22.3.1991), po katerem se za opravljanje javnih služb ustanovijo javni zavodi. Po tem zakonu javne zavode ustanovijo republika, občine, mesta in druge, z zakonom pooblašene javne pravne osebe.

Naše občinsko zdravstvo, ki zajema splošno zdravstvo, zobozdravstvo in lekarniško dejavnost, je bilo do 1. aprila 1991 povezano v delovno organizacijo Zdravstvenega centra Velenje. Splošno zdravstvo je bilo organizirano kot temeljna organizacija združenega dela s sedežem v občini Mozirje, zobozdravstvo in lekarniška dejavnost pa kot enoti v sestavi temeljnih organizacij zobozdravstva in lekarne v Velenju.

Na osnovi zgoraj omenjenega Zakona o zavodih so bili ustanovljeni naslednji samostojni zavodi:

1. Javni zavod "Zgornjesavinjski zdravstveni dom Mozirje", ki združuje zdravstvene domove Mozirje, Nazarjah, Gornji Grad, Ljubno ob Savinji in Luče. Za vršilca dolžnosti direktorja zavoda je bil imenovan dr. Franc Urlep.

2. Javni zavod za zobozdravstveno dejavnost "Zobozdravstvo Zgornje Savinjske doline Mozirje", ki združuje zobozdravstvene ambulante v Mozirju, Nazarjah, Gornjem Gradu, Ljubnem ob Savinji in Lučah. Za v.d. direktorja je bil imenovan g. Peter Deleja.

3. Javni zavod za lekarniško dejavnost "Lekarna Mozirje", ki združuje lekarno Mozirje in Ljubno ob Savinji, priročne lekarne pa imajo tudi v vseh zdravstvenih domovih. Za vršilca dolžnosti direktorja je bila imenovana mag. Helena Gogala.

Zavodi v praksi še niso polno zaživeli, ker na nivoju Republike Slovenije še ni bila sprejeta pozitivna zakonodaja - zakon o zdravstvu namreč. Postopek v zvezi s sprejemanjem omenjenega zakona je v teku.

Pomembno je poudariti, da opisana reorganizacija pomeni prekinitev formalne povezave z Velenjem oziroma popolnoma samostojno delovanje na območju naše občine. Vendarle pa je potrebno istočasno opozoriti na to, da bomo (ne glede na novo organizacijo) lahko tudi v nadalje koristili zdravstvene usluge specializiranih ustanov, kot so npr. bolnišnice, porodnišnice, ipd., kot nam je bilo to omogočeno do sedaj.

V zdravstvu venomer težijo k modernizaciji opreme, kar naj izboljša kvaliteto storitev in posledično temu zmanjša število napotitev na specialistične preglede.

Tudi spremembe v delovnem času posameznih ambulant kažejo na to, da se zdravstvo prilagaja "evropskemu" tempu življenja. Tako ambulanta v Gornjem Gradu že dela z deljenim delovnim časom in sicer: ob delavnikih od 7:30 do 12.00 in od 15:30

do 20.00). Tak delovni čas omogoča koriščenje zdravstvenih uslug tudi v popoldanskem času, kar je ugodno predvsem za vse tiste, ki so v službi izključno v dopoldanskem času. Sistem dežurstva je zaenkrat ostal nespremenjen, kar pomeni, da se dežurstvo vrši v ambulantni v Mozirju vsak dan od 20.00 do 6.00, ob sobotah in nedeljah pa ves dan.

KF

DRUŠTVO POSEBNEGA POMENA

Je že tako, da ljudje največkrat niti ne slutimo stiske soljudi, pa čeprav smo si med seboj lahko poznani. Mnogo nas je takih, ki se ne poglobljamo v sosedove težave, ker jih imamo sami dovolj, ali pa ker smo enostavno brezbrizni. Zapiranje v ozke skupine pomeni tudi oddaljevanje od poznavanja razmer, v katerih mnogi živijo in bi jim včasih le z dobro besedo olajšali duševne obremenjenosti in tegobe.

Tudi v naši občini deluje že od leta 1985 Društvo za pomoč duševno prizadetim osebam. Vključuje vse prizadete ne glede na starost. Včlanjeni so tudi starši prizadetih otrok, ki živijo doma in ne v ustreznih ustanovah. Kot nam je povedala predsednica društva, Darinka Marolt iz Mozirja, se žal vsi starši prizadetih ne vključujejo, bodisi zaradi osebnih razlogov ali pa tudi ker za društvo preprosto ne vedo. Mnogi starši imajo otroke v zavodih, kot so na Dobrni, v Črni ali pa v Dornavi. Ocenjujejo, da je v občini kar 65 duševno prizadetih otrok. Vendar je to število v primerjavi z nekaterimi drugimi občinami sorazmerno nizko, meni predsednica Maroltova. Treba je seveda poudariti, da gre za otroke, ki niso zgolj duševno prizadeti, ampak večstransko, torej so vse življenje potrebnih poglobljene nege in varstva.

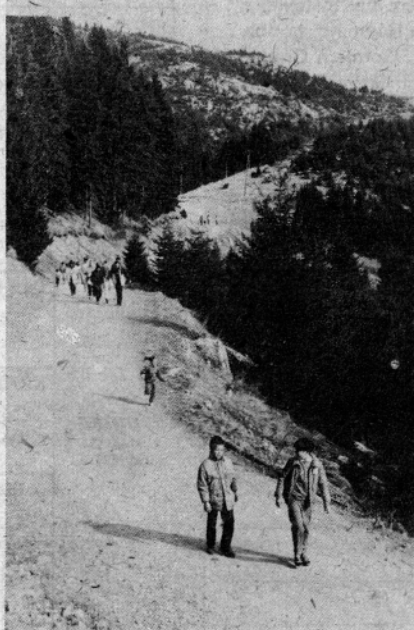
Društvo se povezuje v republiško združenje, preko katerega dobivajo strokovno pomoč v predavateljih in svetovalcih. Zato prireajo srečanja staršev in otrok, na katerih se seznanjajo z izsledki stroke in napotki za delo s prizadetimi. To so

vsebinsko zelo zanimiva in potrebna srečanja. Razveseljivo pri tem je, da se postopno le vključujejo novi člani. Ko starši spoznajo delo društva, se radi povezujejo z ljudmi, ki jih družijo enaka usoda. Da je tako, dokazuje tudi zadnje srečanje v OŠ Mozirje, ki društvu vsestransko pomaga. Prisotnih je bilo že 45 staršev prizadetih otrok. Ob tej priliki so otroci nižjih razredov moziške šole pod vodstvom Sonje Jakop pripravili kulturni program, igrala pa je tudi glasbena skupina Trio-adio iz Nazarij. Žal pa med vodilnimi javnimi delavci ne najdemo dovolj razumevanja za delovanje društva, le predsednik IS SO Mozirje, gospod Božič se udeležuje njihovih srečanj in spremlja delo društva.

Darinka Marolt ob tem pohvali prizadevnost Občinskega odbora RK Mozirje, ki delovanje društva vsestransko podpira.

In na rob vsemu - težko se je živeti v čustva staršev prizadetih otrok, lahko bi celo rekli, da je to nemogoče spričo vseh duševnih in telesnih naporov, ki jih od njih zahteva skrb za prizadetega otroka. In ko bomo kdaj o vsem tem globlje razmislili, bo verjetno marsikdo, ki ima zdrave otroke, pomagal društvu in s tem izkazal razumevanje za pomembno poslanstvo, ki ga to opravlja.

AV

SLOVO OD STAREGA LETA Z GLASBO

Zaključek leta 1991 v kraju Nazarje je bil že po tradiciji tudi tokrat obogaten s koncertom Delavske godbe na pihala občine Mozirje. Godbeniki, ki sicer gostujejo v prostorih Delavskega doma Nazarje, radi nastopajo tudi po drugih krajih naše doline in so vsepovsod zares dobrodošli.

Vsako leto se orkestru priključi nekaj novih, mladih godbenikov in ponosni smo, ko je v njihovih vrstah opaziti toliko domačih obrazov. Zaključni novoletni koncert je pritegnil v dvorano Delavskega doma Nazarje kar lepo število poslušalcev. Res pa je, da smo sedeže v dvorani zasedli večinoma družinski člani nastopajočih in krajani, ki si vsako kulturno prireditev z veseljem ogledamo. Vsi smo z navdušenjem spremljali pripravljen program in ugotavljali, da orkester dobro izvaja tudi že zelo zahtevne skladbe.

Dodatne točke, ki so nam jih zaigrali po načrtovanem programu, so občinstvo še bolj sprostile. Mladim godbenikom je občinstvo z burnim ploskanjem daló nov polet in zagon za vajo in učenje tudi v prihodnje. Zaželim jim v novem letu veliko uspehov in veselja ob muziciranju. Tudi mladi kulturniki PD "Jelka" Nazarje svojih sokrajanov ob poslavljanju starega leta nismo pozabili. Pripravili smo pester splet kulturnih točk z različnimi izvajalci. Tako so imeli poslušalci možnost prisluhniti ubranemu petju kvarteta pevk iz Ljubnega, ki jih vodi prof. Tadeja Čigale, izbranim skladbam orgličarja Tonija Planovška, prisrčnemu nastopu učenk osnovne šole Nazarje, petju otroškega pevskega zbora prosvetnega društva, prijetnemu posredovanju skeča dveh članov gledališke skupine društva in razgibanim plesnim točkam plesne skupine BLACK LADIES.

Za vsakogar nekaj, nekaj za vse - so komentirali poslušalci. Želja nas vseh je, da bi nam novo leto naklonilo še boljše možnosti razvijanja ljubiteljske kulture in pritegnilo v naše vrste nove člane.

ŽIVA

Aleksander Videčnik IZ RODA V ROD

Domači godci v Gornji Savinjski dolini

V februarju bo Gornja Savinjska dolina dobila še eno knjigo priznanega avtorja Aleksandra Videčnika. Kot že naslov pove, knjiga govori o ljudskem godčevstvu ustvarjalnih Savinjanov, ki so s tem dobili pomemben zapis o etnološkem izročilu.

Doslej je bilo v slovenskem prostoru o ljudskih godcih zapisanega razmeroma malo. Eden prvih in žal tudi redkih piscev, ki je opozoril na godčevstvo, je bil Matija Majar Ziljski, ki je leta 1844 o tem pisal v članku Nekaj o Slovincih v kmetijskih in rokodelskih novicah.

Pred nami pa bo sedaj knjiga, ki opisuje bogato izročilo prebivalcev Gornje Savinjske doline, saj ima godčevstvo v teh krajih že dolgo tradicijo.

V življenju hribovskih kmetij, je odigrala družabnost veliko in pomembno vlogo. V naporni vsakdanjik je od časa do časa moralose poseči veselje in rajanje in v te namene so si ljudje izmišljali razne priložnosti, da so se srečevali in veselili. Takšne priložnosti so bile dékliščine in fantovščine, poroke, žegnanja, krst, svečarije, jajčarije, koledovanja in mnoge druge.

V takšnem družabnem življenju so imeli pomembno vlogo godci in kot navaja avtor, si ljudski godci zaslužijo pozornost iz več razlogov:

- ker so bili popolni samouki;
- ker so prevzemali znanje iz roda v rod;
- ker so bili tudi sicer osrednja točka dogajanja na vsaki domači ali javni prireditvi.

Poudariti je tudi potrebno, da so godci sami poskrbeli za glasbila, na katera so igrali, največkrat pa so pri hiši že imeli kakšen instrument na katerega so se učili igrati. Tudi pri izdelavi glasbil je bilo čutiti ustvarjalnost Savinjanov, saj je na primer samouk Jamnik na Jamah pri Gornjem Gradu sam izdeloval godala in brenkala. Sicer pa so godeci poleg na godala in brenkala igrali še na diatonično harmoniko, citre, pihala in razne druge instrumente.

Godčevstvo je bilo v preteklosti med prebivalci zelo razširjeno in priljubljeno in tako smo v dolini imeli precej godbenih sestavov. V Šmihelu nad Mozirjem so že leta 1911 imeli godbo na pihala (kasneje so nastopali kot gasilska godba iz Mozirja). Prav tako v Šmihelu so v tridesetih letih imeli godalni orkester, na Ljubnem pa "tostovrške pumpovce". Tamburaška zbor sta bila v Mozirju in Radmirju, godba na pihala pa je bila v Mozirju, Nazarjah, Kokarjah, Gornjem Gradu, na Ljubnem, v Lučah, Solčavi, Šmihelu in na Rečici. Število pevskih zborov in glasbenih sestavov je bilo v Gornji Savinjski dolini daleč nad povprečjem v tedanji Sloveniji.

Z godci so povezane številne zgodbe, pesmi, domislice ter družabne igre in tudi humorja ni manjkalo kjer so nastopali.

Prepričani smo, da vas bo knjiga, ki govori o izročilu, ki se je prenašalo iz roda v rod, pritegnila. V njej boš lahko prebrali kdo so bili godci, kakšne šege so imeli, na kakšne instrumente so igrali, opisane so družabne igre, še živeči godci se spominjajo "godčevskih časov" in tudi številnih zdravic in svatbenih pesmi ne manjka.

Aleksander Videčnik je s knjigo IZ RODA V ROD (Domači godci v Gornji Savinjski dolini) dodal še eno knjigo o etnološkem izročilu Savinjanov in s tem dodal še en dragocen element k zavesti o zgornjesavinjski identiteti, je zapisal dr. Matjaž Krnec v spremni besedi.

V zadnjem času pridobivajo godci zopet na pomenu. Na Ljubnem si Turistično društvo prizadeva obuditi spomin na godčevstvo, ki je bilo v teh krajih zelo razširjeno, domala v vsaki hiši zunaj trga.

Knjiga bo popestrjena s tridesetimi fotografijami, ki dopolnjujejo bogat in izčrpen tekst.

Knjigo je založila Zgornjesavinjska kmetijska zadruga Mozirje, izdala pa podjetje EPSI d.o.o. iz Nazarj.

Format knjige je 16 x 30 cm, obsegala pa bo okoli 80 strani.

V prednaročilu je cena knjige 360,00 tolarjev, po izidu pa bo več kot 25 % dražja.

Knjigo lahko naročite z naročilnico ali po telefonu 063 832 363

SV

NAROČILNICA

Nepreklicno naročam knjigo Aleksandra Videčnika IZ RODA V ROD po prednaročniški ceni 360,00 SLT.
Znesek bom poravnal v enkratnem znesku v 8 dneh po prejemu položnice.

IME IN PRIIMEK

NASLOV

POŠTA

datum

podpis

Naročilnica zavezuje naročnika in izdajatelja. Morebitne spore rešuje pristojno sodišče v Velenju. Naročilnico pošljite na naslov: EPSI d.o.o., Nazarje 22, 63331 Nazarje

NAROČILNICA

Brezplačni Mali oglas <i>do 20 besed</i>	IME IN PRIIMEK
	NASLOV
	POŠTA
	podpis
Vsebina malega oglasa - do 20 besed	

NAROČILNICA

Savinjske novice	IME IN PRIIMEK
	KRAJ
	ulica
	poklic
	datum

poštna številka

telefon

št. os. izkaznice

podpis

V PRIČAKOVANJU KULTURNIH DOGODKOV

Februar 1992 nam bo tudi tokrat prinesel veliko novih kulturnih doživetij. Letos se bo ljubiteljska kultura v tradicionalnem že 7. mesecu kulture predstavila z najmanj 20 kulturnimi prireditvami. Tudi tokrat vabimo ljubitelje petja, gledališča in drugih kulturnih dejavnosti, da nas v svojih in sosednjih krajih z obiskom nagradijo za vse ure dela in priprav prireditev, ki so namenjene vsej naši dolini.

Otvoritev meseca kulture bo tokrat v Delavskem domu Nazarje 7.2. ob 18. uri s predstavitvijo uglasbenih del dr. Franceta Prešerna v izvedbi mešanega pevskega zbora PD Mozirje, s podelitvijo zlatih plaket in priznanj zaslužnim kulturnikom občine in gostom večera - Nacetom Junkarjem. Lepo vabljeni vsi občani naše občine.

V Nazarjah se bo 14.2. ob 18. uri predstavil harmonikar Kranjc Matej z gosti iz glasbene šole Mozirje, 28.2. pa bo glasbena šola v celoti poskrbela za prijeten glasbeni večer. V Mozirju bo 8.2. pozdravilo poslušalce okoli 100 pevcev in pevk mešanega zbora PD Mozirje, ženskega zbora PD Bočna in moškega pevskega zbora PD Mozirje.

10.2. bo v Galeriji Mozirje glasbeni večer baročnih skladateljev predvajan na ČD ploščah in otvoritev razstave.

21.2. bo v Galeriji Mozirje nov dogodek. Gospod Aleksander Videčnik nam bo v dokumentarni razstavi in s predstavitvijo knjige "IZ RODA V ROD" predstavil ljudske godce naše doline.

29.2. bo v Mozirju tudi jubilejni koncert Godbe na pihala občine Mozirje s podelitvijo Gallusovih priznanj.

V Bočni lahko prisluhnete 9.2. koncertu moškega pevskega zbora PD Bočna, ženskega pevskega zbora PD Luče in ženski vokalni skupini, ki deluje v Nazarjah. 23.2. ob 15. uri bo gostovala v Bočni gledališka skupina PD Gornji Grad z veseloigro Jureta Kislingerja - VESELE ČIRE-ČARE.

V Gornjem Gradu bo premiera te igre že dan prej, 22.2. ob 19. uri.

Prosvetno društvo Ljubno bo 8.2. pripravilo krajevno kulturno prireditev, 15.2. ob 18. uri pa bo koncert moškega pevskega zbora PD Ljubno, ženskega pevskega zbora PD Bočna in moškega pevskega zbora PD Bočna.

17.2. bo v OŠ Ljubno gostoval glasbeni recital Kranjc Mateja z gosti glasbene šole. V Lučah pripravljajo za 8.2. krajevno kulturno prireditev, 1.3., ob zaključku meseca kulture pa koncert mešanega komornega zbora ARTES LIBERALES iz Ljubljane v župnijski cerkvi.

V Solčavi bodo 8.2. tudi počastili na kulturni krajevni prireditvi slovenski kulturni praznik. 29.2. pa pripravljajo tradicionalno kulturno-zabavno prireditev VINARSKA 92. V Novi Štifti bodo 8.2. posvetili krajevno kulturno prireditev kulturnemu prazniku.

Tudi v PD Šmihel in Rečica pripravljajo ob obeležju kulturnega praznika kulturne prireditve v izvedbi domačih kulturnih društev.

ŽIVA

Ignac Orožen o cerkvi sv. Primoža in Felicijana

Zadnja v krogu podružničnih cerkev v dekaniji Gornji Grad, ki smo si jih začeli ogledovati pred dobrima dvema letoma, je cerkev sv. Primoža in Felicijana v Šemprimožu nad Gornjim Gradom. Tukajšnja objava je, tako kot vse ostale, prevod, napravljen po objavi Ignaca Orožna v knjigi Das Dekanat Oberburg, ki je v nemščini izšla leta 1877 v Mariboru. Kot zadnja bo naslednjič obravnavana cerkev v Bočni, ki je bila v Orožnovem času podružnica gornjegrajske župnije.

Cerkev sv. Primoža in Felicijana ali, kot jo po navadi imenujejo, sv. Florijana stoji na južni strani trga Gornji Grad na visokem skalnem podaljšku Menine planine. Tudi ta cerkev je imenovana že v gornjegrajskem urbarju iz leta 1426 (na str. 18), kjer piše: "Zwetecz am poseg st. 1 mr. minus 10 d. Item ad st. primum lib. 0,5 d." (1)

Vizitacijski zapisnik iz leta 1631 pravi o tej cerkvi: "Cerkve sv. Primoža in Felicijana na hribu: v njej je en oltar. Sedanja okna so majhna in jih je treba povečati. Kapela sv. Florijana: oltar je posvečen. Okna so majhna in narediti je treba večja, steklena." (2)

Zdaj ima cerkev v novejšem času narejen glavni oltar sv. Primoža in Felicijana. Kapela sv. Florijana stoji ob cerkvi, in sicer na moški strani. Njen oltar je iz 17. stoletja.

Izmed treh zvonikov v tej cerkvi ima najmanjši napis: "S. Prime et Feliciane orate pro nobis. Adam Khokhel undt Juri Ramsakh Beide Zechprebste. Adam Khokhel hadt fñich zu Nazaret Gossen 1648." (3)

Druga dva zvonova sta iz novejšega časa (4).

OPOMBE: (1) Ta zapis je latinsko-nemški. - (2) Izvirnik je latinski. - (3) Latinski napis bi se v prevodu glasil: "Sv. Primož in Felicijan, molita za nas. Adam Kokelj in Jurij Ramšak, oba cerkvena ključarja. Adam Kokelj me je ulil v Nazarjah leta 1648." Zvon je okrašen z ulitimi podobami. - (4) Sedanja druga dva zvonova sta iz let 1922 in 1923 in ju je ulila Kranjska industrijska družba. - Dodati je treba še tole: Cerkev sv. Primoža in Felicijana se posredno prvič omenja leta 1389, ko se v neki listini omenja Draksova huba (posestvo) pod hribom sv. Primoža. Tlakovana je bila leta 1529, kot je dokazoval prejšnji opečni tlak. V prvi polovici 17. stoletja sta tesno ena ob drugi stali dve stavbi. Po letu 1650 pa je cerkev dobila sedanji zvonik in kapelo sv. Florijana, in sicer tako, da so ali podaljšali ladjo prvotne cerkve sv. Primoža in Felicijana in ji prizidali kapelo sv. Florijana ali pa so kapelo sv. Florijana podrli in potem povečali sedanjo cerkev. Na cerkvi je tudi napis: OD PERVO VIRNIH KRISTIANOV SIM BLA POSTAVLENA V LETO 1094 IN Z VERHAM VRET POPRAVLENA V LETU 1874. OB ČASO CERKONIH OSKERBNIKOV LUKEZA ŠTORGLA IN IURIA VRRŠNIKA. Vendar pa je letnica 1094 vprašljiva. Ob vznožju hriba, na katerem stoji cerkev sv. Primoža in Felicijana, se nahaja kužno znamenje, visoko približno 3 metre, najbrž iz 17. stoletja. (Zadnji podatki so navedeni po dveh knjigah, in sicer Avgušтина Stegenška Dekanija Gornjegrajska (Maribor, 1905) in Jožeta Curka Sakralni spomeniki na območju občine Mozirje (Celje, 1967).)

Uvod, prevod in opombe
Peter Weiss

**Savinjske novice so na razpolago v trgovinah
Zgornjesavinjske kmetijske zadruge in Savinje**

O KRUHU DRUGAČE...

Božični prazniki so mimo, pa vendar velja opozoriti na stare običaje prednikov v zvezi s kruhom. Vse bolj bomo dojemali to dobrobo kot izvor življenja in njegovega ohranjanja, morda bomo spoznali "svetost kruha", ki mora postati temelj vzgoje kulturnih ljudi.

Naši predniki so kruhu izkazovali veliko spoštovanje in ga smatrali kot vir življenja. Zato ni naključje, da so v zvezi s kruhom ohranjali razne navade. V vsakem primeru pa je bil kruh prisposoba osrednjega spoštovanja.

Tudi v času Božiča so kruhu posvečali veliko pozornost in skoraj ni kmečkega opravila, ki ne bi bilo tako ali drugače poplačano še s kruhom, seveda poleg tistega, ki je bil na voljo v hrani.

BOŽIČNI KRUH (namézni, mamiznik, poprtnik) poznajo skoraj vsi slovanski narodi. O tem je napisal razpravo naš narodopisec Matičetov. V naših razmerah so ga ljudje od nekdaj poznali in tudi ohranjali, le da so ga v različnih predelih različno poimenovali. Pogosto srečamo tudi ime "božičnik". Na kmetijah so v času božičnih praznikov ohranjali razne stare šega, vse pa imajo davno izročilo.

BOŽIČNIK in drugi obredni kruhi so se pekli dan pred Svetim večerom. Gospodinja so običajno zamesile tri različne vrste kruha. Božičnik je bil opotičen in pečen v torilu kot šarkelj. Dva kruha je gospodinja zamesila iz navadnega krušnega testa, poleg teh pa še malega iz bele moke, ki so mu rekli ORAČ'K. Sledil je obred polaganja kruhov in ostalega v kašči ali podstrešni sobi. Božičnik je bil v sredini, okoli njega so prislonili ostale kruhe. Miza je morala biti pogrnjena, božičnik pa še posebej zavrt v "prčnik", posebej v ta namen narejen prt. Zraven kruhov so položili še križ, svečo, vsake vrste žito, otrobe, jarem ali živinski zvonec in žegnano vodo. Ob zvonjenju Ave Marije (večerni zvon) so prižgali za kratek čas svečo. Nato so kaščo zapustili in se pričeli pripravljati za odhod k polnočnicam oziroma še prek, k postni večerji. Treba je poudariti, da je bilo za sveti večer še veliko raznih opravil v zvezi z verovanjem v stara izročila (tudi vraže).

Značilno je, da so "prčnik" strogo uporabljali samo za božičnik, le če je kdo v družini dobil napade božjosti, so ga golega vanj zavili, saj so verovali v njegovo nadnaravno zdravilno moč. Božičnik se je pojedel na Božič zjutraj, gospodinja ga je razrezala na toliko kosov, da je dobil vsakdo na kmetiji svoj kos. Ta kruh je veljal kot sredstvo za preprečevanje raznih bolezni in tudi za moč.

Zanimivo je, da je vse ostalo bilo v kašči do Treh kraljev. Svečo pa so prižgali še na staro leto in dan pred Tremi kralji zvečer. Po Svetem večeru so ostali torej še trije kruhi. Da bi kruh ostal užiten, so ga dali med žito. Eden iz navadnega krušnega testa se je pojedel zjutraj na novega leta dan. Drugi pa na Treh kraljev zjutraj. Takrat so morali otroci skakati za kos kruha, ki ga je gospodinja običajno držala malo višje, da so ga lahko dosegli le s skokom.

Ponekod je bila navada, da so košček Božičnika dali tudi živini, košček pa vrgli v vodnjak, da bi voda ne usahnila. Živini so ga razdrobili med krmo na dan sv. Valentina (14. februar), pa tudi kuram so ga dali.

ORAČ'K je prišel na vrsto ob prvem spomladnem oranju. Tedaj so ga razrezali, zabelili in polili z mlekom, to pa je predstavljalo prvo "rihto" za opoldansko kosilo. Košček so ga dali tudi volom pred opoldanskim krmiljenjem. Ponekod so ga položili v prvo brazdo in na kratko poklekli k molitvi, ter nato nadaljevali oranje. Tudi ta kruh je veljal kot obredni.

Omenili smo, da so kruhom pridajali še žito in otrobe, ko so nameščali božičnik v kašči. Žito so potem vmešali med seme, da bi bolje kililo. Otrobe pa so rabili za zdravljenje živine (ščepec) in prav pogosto so jih malo vrgli tudi v vodnjak, da bi se voda ne skvarila "zagiftala". Božične otrobe so dajali kot "hrano" vetru. V predelih kjer divja hud veter so verjeli, da ta poneha, če se je najedel teh otrobov. Marsikje so dali "božične" otrobe živini, ki je "povrgavala", da bi lažje povrgla.

Na kmetijah so poznali še druge obredne kruhe. Vsakdo je dobil na Štefanovo takojmenovani "Štefanov kravec", to je manjši kruhek iz zmesne moke.

Poznali so še "likoftni kravec". Bil je iz bele moke in so ga dobili vsi na kmetiji na kvatno nedeljo (nedelja pred Božičem). To je bilo nekakšno darilo za likof ob koncu mlače, četudi je ta bila že mimo. Običajno so pričeli mlatiti po 11. avgustu. Najprej so omlatili tisti del, ki je bil namenjen semenu in kruhu, ostalo pa so omlatili tja do Božiča.

PREŠČA je bil manjši kruh iz zmesi pol krušne in pol pšenične moke. Tega so bili deležni vsi dan pred-Vsemi sveti, dobile so ga tudi žanjice, ki so vsaj po tri popoldneve ajdo žele.

In nenazadnje so ljudje verjeli, da bo vreme v novem letu takšno, kot je bilo 15 dni pred Božičem.

A. Videčnik

POLEMIKA

HERALDIKA IN AVTOMOBILSKE TABLICE

Ni še prav dolgo nazaj, ko smo se Slovenci po vseh letih skupnega življenja v pokojni Jugoslaviji zavedli, da obstaja veda, ki se ji učeno reče heraldika. Takole za domačo rabo pa bo bolj razumljivo in prikladno, če jo imenujemo kar grboslovje. Nastala je v davnem, za nekatere mračnem srednjem veku, seveda v drugačnih okoliščinah, kot jih živimo dandanašnji. Prav gotovo zasluži zaradi svojega zgodovinskega in specifičnega izročila vsaj malo spoštovanja. Iz tega sledi, da je v grboslovju utisnjen doberšen del narodove zgodovine, s katero

se ohranja narodova zavest, samozavest in identiteta. To pa so stvari, ki jih v teh časih še kako potrebujemo. Vsi vemo, da smo svoj državni grb "skup spravljal" leto in pol. Pri šivanju zastave smo bili tako temeljiti, da ima približno polovica zastav tisto, kar predstavlja državni grb našito v prvem zgornjem (desnem) vogalu, druga polovica pa v zadnjem zgornjem vogalu. Očitno smo tudi to pedantnost nekako posvojili z brezbržno samovysečnostjo katere so nas naučili v letih skupnega iskanja boljše prihodnosti. V letih ko si je Evropa začela strokovno urejevati svojo zgodovinsko heraldiko so tudi nekatera naša mesta in trgi pričela z umišljanjem namesto lastnih zgodovinskih grbov moderne embleme, ki naj bi današnjemu času posredovali zgodovinske tradicije.

Stvari bi verjetno ne pridobile na teži, če se vsa zadeva ne bi preselila na registrske tablice avtomobilov, katere se bodo začele menjavati v kratkem. Vsaj naj bi se. Izbiranje zastave in državnega grba niti približno ni tako razgelo ljudi, kot ponujena priložnost, da celo na avtomobilskih tablicah "nosijo" oziroma "vozijo" grbe svojih najpomembnejših (po mnenju predlagatelja) mest, oziroma regij kateri pač pripadajo.

Zamisli ni kaj oporekati saj zdajšnja zvezda res ni primeren odziv družbenim spremembam v državi Sloveniji. Seveda pa stvar ni tako nedolžna kot se zdi. Neizpodbitno je, da ne more imeti vsaka vas, pa če še tako pomembna, gledano zgodovinsko, svojega grba na tablicah. Pa vendar, naj mi bo oproščeno, z vsem dolžnim spoštovanjem do grba mesta Celje, katerega naj bi po novem vozili na svojih avtomobilskih tablicah prebivalci celjske regije, menim, da se Zgornja Savinjska dolina tudi v trenutkih najboljše volje ne more polstovetiti z grbom mesta Celje. Če že, bi bila boljša rešitev v grbu celjskih grofov, ki so vendarle bili lastniki gradov in posestev tudi po naših krajih pa čeprav pred pol tisočletja. Po informacijah so se po nekaterih območjih Slovenije, predvsem Štajerski konec dvignile ostre pripombe proti takšni rešitvi. Nikakor ni namen tega pisanja vzpodbujati ljudi k nezačujljivosti, dejstvo pa je, da se prebujajo in razvija lokal-patriotizem, kot posledica iskanja in potrditve lastne identitete, kar se lahko izkaže neprijeten oponent predlagatelju tovrstne rešitve.

Dejstvo, da se bo v prihodnosti način urejanja lokalne samouprave spremenil, da se bodo prav gotovo spreminjale meje občin in morda tudi regij se zdi rešitev premalo premišljena predvsem pa ne dovolj pretehtana in to na vseh nivojih. ali pa bo mogoče zgrešen projekt ob spremembi zopet na plečih daykoplachevalcev tako kot vedno. Upam, da se motim. Vsekakor vse skupaj spominja na znano zgodbo. Kralj je mrtev, živel kralj!

Edi Mavrič

POOSTREN NADZOR ZA BOLJŠE STANJE

V nekoliko daljšem časovnem obdobju je bila varnost v cestnem prometu v mozirski občini na dokaj zadovoljivi ravni, kar seveda ne pomeni, da niso veliko pozornosti namenili še boljšemu stanju.

Z lanskim letom bi lahko bili zadovoljni, če... Če se prav ob koncu leta posledice ne bi bistveno poslabšale s prvo smrtno žrtvijo in če se prav tako ne bi pričelo letošnje leto. Na Postaji milice v Mozirju ob primerjavi podatkov poudarjajo, da v zadnjem obdobju lanskega leta in prvi polovici januarja število nesreč ni bilo večje, žal so bile hujše posledice.

Komandir Matjaž Kselman: "Samo v poldrugem mesecu kar dve nezgodi s smrtnim izidom so kljub temu prehude posledice. Glavni razlog za nezgode je še vedno neprimerna hitrost in vožnja pod vplivom alkohola. Delno seveda tudi razmere na cestah. Prave zime s snegom res ni, ceste pa niso suhe, niso normalno prevozne.

Marsikatega voznika to zavede, preцени svoje sposobnosti in sposobnosti vozila. Na posameznih delih je skoraj vedno poledica, ali je cesta mokra, zato je previdnost več kot potrebna.

Zato še enkrat opozarjamo vse voznike naj vendar vozijo previdno in takšne razmere upoštevajo, da posledice prometnih nezgod ne bodo še hujše. Posledica takšnega stanja bodo poostreni nadzori pri katerih bomo poseben poudarek dali prav tem kršitvam, ki so najpogostejši razlog za nesreče. Zoper kršilce bomo dosledno ukrepali, kajti (in žal) samo tako lahko zmanjšamo število nesreč in njihove posledice in prispevamo k večji varnosti na naših cestah."

JP

zrak v kletne prostore, to so okna, kletna vrata in ventilacijske odprtine. Dim, ki je nastal v prostoru, bo sam od sebe zadušil plamen, saj bo v prostoru, če bo zaprt, začelo zmanjkovati kisika in gorenje bo začelo pojemati.

Da bomo nevarnost za nastanek požara čimbolj zmanjšali, ukrepamo takole:

- Kletna vrata moramo tesno zapirati. Če so vrata lesena naj bodo obita s pločevino, da bi čimdlje zadrževala prodor ognja v stopnišče.

- Kletna okna, ki so obrnjena proti cesti in dvorišču naj bodo zastekljena. Priporočljivo je tudi, da so zamrežena z gosto mrežo, da ne bi odvrženi cigaretni ogorek in drugi pirotehnični izdelki kot so "žvižgači", pokalice, žabice in podobno s katerimi se pogosto igrajo otroci, odleteli v kletne prostore in tu zanetili požar.

- Dimniška vratca morajo biti neprodušna in ne založena. Dostop do njih mora biti prost, 1 m od dimnika ne sme biti postavljeno ničesar.

- Še bolj kot za strešno ogrodje naj velja za lesene pregrade v kletnih dvarnicah, da so te premazane z zaščitnim premazom, ki varuje pred ognjem, preprečuje, da se ne vname les in zaustavlja hitrost gorenja.

- V kletih, kjer je spravljeno kurilno olje v večjih količinah kot je za hrambo v stanovanjskih prostorih dovoljeno, mora biti prostor zgrajen varno pred ognjem po predpisu za hrambo vnetljivih tekočin. Nikakor pa ne smejo biti tam spravljene vnetljive takočine, katerih hlapi so težji od zraka in tudi ne plinske jeklenke.

POZORI!

Ali že imate v stanovanju, strojni lopi in v avtomobilu ustrezen ročni gasilni aparat? Če ne nikar ne odlagajte na jutri, preskrbite si ga že danes! Naročite ga pri svojem gasilskem društvu, ali pri gasilskem društvu Nazarje, kjer opravljajo tudi kvalitetno servisiranje teh aparatov, oziroma naprav.

Občinska gasilska zveza
Mozirje

GASILCI ZA VAS

ZAHVALA

*ob boleči izgubi naše drage mame,
stare mame in prababice*

*Amalije SEDOVNIK
iz Mozirja*

*se iskreno zahvaljujemo vsem
sorodnikom, znancem in sosedom,
ki ste jo pospremili na njeni zadnji
poti, nam izrekli sožalje, darovali
cvetje, sveče in za svete maše.*

*Posebej se zahvaljujemo dr. Butu za
dolgoletno zdravljenje, gospe Kojčev
za lepe poslovilne besede, pevcem in
duhovniku za opravljen obred.*

VSI NJENI

AMALIJA SEDOVNIK

Dobro Sedovnikovo mamo Maliko, ki smo jo 8. tega meseca položili k večnemu počitku, smo poznali, spoštovali in imeli radi vsi Mozirjani,

stari in mladi. Vsi, tudi najmlajši, smo jo oslavljali kar z imenom "mama".

Pokojnica se je rodila pred 85 leti v skromnem domu v Ljubiji. Že kot 7-letna deklica je morala z doma, da si je s pašo, kmečkimi deli in čuvanjem manjših otrok služila svoj vsakdanji kruh. Ko je odrasla otroštvo, je odšla služiti v trg. Vsi njeni gospodarji pa so ji pripisovali najzlahtnejše človeške vrline: skrajna poštenost, izredno pridnost in zvestobo. Zvestobo in ljubezen je pozneje izkazovala svojemu možu, saj je z njim preživela več kot 50 let. Delila sta si vse: dobro in hudo, žalost ob smrti 9-letnega sinka in veselje ob rojstvih treh hčera in ob njihovih življenjskih uspehih. Pred sedmimi leti je ostala sama, zato se je njena skrb preusmerila na otroke in še posebej na vnuke.

Pokojnico je odlikovala izredna pridnost. Poleg gospodinjstva in skrbi za družino, zemljo in živino, sta Sedovnikova mama in ata razrezala vsa drva, s katerimi smo se greti Mozirjani. Mama je rada obiskovala bolne in neboljlene ljudi in jim lajšala trpljenje. S svojo prirojeno šegavostjo in dobro voljo je prinesla v njihove domove kanček življenske radosti in upanja. Včasih, ko tehnika še ni prodrla v naše domove je Malika prala pri tržanih in še dolgo smo govorili: "Perilo je belo, kot bi ga prala Malika!"

Posebno pa je pokojnica povezana z mozirskim pokopališčem in vsemi, ki tam počivajo. Kdo bi preštel vse tiste rajne, ki jih je ona pripravila za zadnje bivališče. Uredila jih je, jih položila na pare ter bedela ob njih zadnje noči. Nato pa jih je z večno lučjo in molitvijo spremljala do groba. Skrbela je tudi za mnoge zapuščene gomile, jih urejala in kitila s cvetjem, da jih je tako iztrgala prezgodnji pozabi.

Po najboljših močeh je pomagala vsem sosedom. Razveseljevala je naše otroke s peharji sadja in pirhov ter s pripovedovanjem starih zgodbic, ki so sedaj odšle z njo v grob. Če ni imela drugega, je mimoidočim ponudila dobro in prijazno besedo. Zato se ob spominu nanjo sprašujemo: "KJE VSE JE, KAR BREZ TEHTNICE IN MERE RAZSIPALO SRCE JE, NUDILO BREZ CENE..."

Nekaj se je zgubilo, nekaj pozabilo, vendar je v srcih krajanov Mozirja še živo. Zato smo ji za vso izkazano dobroto globoko hvaležni!

Helena Kojc

TUDI V KLETI LAHKO ZAGORI

Če v kleti nastane požar, je tak požar v primerjavi z drugimi požari, ki nastanejo v notranjih prostorih težje in nevarneje gasiti, saj se v kletnih prostorih dalj časa zadržujejo: vročina, strupeni plini in dim. Naraščanje toplote je posebnó nevarno, če požar prodre v stopnišče, od tu pa v višja nadstropja.

Vstopiti v zadimljene kletne prostore brez osebnih varovalnih sredstev je izredno nevarno, zato osebe, ki teh nimajo, ne morejo, oziroma ne smejo vstopiti v klet!

Kaj lahko store stanovalci do prihoda gasilcev?

Zapro naj vse odprtine, kjer lahko prodre

Spoštovani!

Prosimo, da izpolnite navedeno anketo in odgovore pošljete na uredništvo časopisa: EPSI, Nazarje 22, 63331 Nazarje. Med odgovori bomo izžrebali knjižno nagrado.

1. Kako dolgo ste že naročeni na Savinjske novice?
2. Kaj pogrešate v časopisu?
3. Format časopisa: zdajšnji ali prejšnji in zakaj?
4. Kaj menite o obsegu časopisa?
5. Kaj bi vi spremenili in dodali v časopisu?

MALKA PURNAT upokojenka iz Boče

Savinjske novice prav rada vzamem v roke, ker pač pišejo o življenju in dogodkih iz naše neposredne okolice. Brez novic bi

nam prenekatera zanimivost iz naših krajev ostala neznana, kakšen pa je odnos ostalih medijev do naše doline pa tako vemo. Zanimivi smo jim samo ob katastrofah. Prav nič nimam proti, da bi novice izhajale dvakrat mesečno. Bojim pa se, da bo s tem kvaliteta časopisa padla in tudi gradiva mogoče ne bo dovolj. Sicer pa rada berem vse kar Savinjske novice prinašajo. Mogoče bi bilo dobro opustiti pisanje o dogodkih iz NOB, dokler stvari ne dorečejo poklicani in kvalificirani zgodovinarji. Ljudje so na te dogodke občutljivi, zato je bolje, da te stvari obdela in obelodani neodvisna stroka. Ker živimo v času korenitih sprememb je verjetno dovolj zanimivosti, nepravilnosti in pa različnih pogledov na vse kar se okoli nas dogaja o čemer je možno razpravljati. Všeč so mi pa bolj šaljive in hudomušne zgodbe iz preteklosti. Zanimivo bi bilo spoznati razne znane oziroma uveljavljene ljudi iz naše občine na primer kulturnike, inovatorje, umetnike, gospodarstvenike in druge. Ti ljudje so ponavadi utrip življenja svojega okolja in tudi širše, zato bi bilo prav, da bi jih predstavili.

EM

RAFKO KRZNAR, kmet iz Nove Štife,

meni da so Savinjske novice dober časopis.

"Veseli me, da bodo postale novice štirinajstdnevnik, saj

bodo dogodki pridobili na svežini, s tem pa seveda na aktualnosti. Mislim, da lahko v

Savinjskih novicah vsak najde nekaj zase, od zgodovinskih dogodkov, etnologije, kulture, o življenju ljudi v naši dolini in še bi lahko našteval. Tudi polemični članki me ne motijo, saj življenje ni igra in menim, da tudi Savinjske novice ne bodo mogle mimo tega dejstva. Navsezadnje ima vsak pravico povedati svoje mnenje, v okviru človeških in kulturnih norm, kar pa se ni vedno dogajalo. Kot kmet pogrešam več strokovnih kmetijskih člankov pa tudi mesto za tako imenovano črno kroniko bi se moralo najti. Pred leti je že bila, lahko bi jo zopet spravili na časopisne strani. Nimam občutka, da Savinjske novice pišejo samo dogodke vezane na Mozirje oziroma center občine, s tem pa ne pravim, da ne bi mogli več pisati tudi o manjših in bolj oddaljenih krajih. Novice naj vsekakor ostanejo odprte za vse zvrsti pisanja. Uredniku in njegovim sodelavcem pa želim uspešno delo v zadovoljstvo vseh.

EM

MALI OGLASI

POSLOVNI PROSTOR

V najem dajem tri sobe 42 m² za obrt.
Hriberšek Ivan, Ljubno, Savina 90

BIL JE LE DIM

Pravijo, da kjer je dim, je tudi ogenj. V članku Dražje komunalne storitve v 11. številki (1991) Savinjskih novic pa je vendarle bil le dim, brez ognja, ki je bil pogašen, še preden je prav zagorel.

V omenjenem članku je avtor JP med največje neplačnike tako imenovanih komunalnih storitev občine Mozirje (verjetno je takšne podatke dobil na občini in jih ni zapisal po svoji krivdi) na prvo mesto uvrstil Gorenje Mali gospodinjiski aparati. Vsaka neresnica pa zaboli tako posameznika, kot seveda tudi delavce podjetja.

Res pa je, da si v našem podjetju kljub izredno neprijetnim letošnjim gospodarskim razmeram, ko se moramo trgu nenehno prilagajati zaradi stalno spreminjajočih se razmer na njem, ko se srečujemo s težavami pri plačevanju naših izdelkov, prizadevamo, da bi kar največ svojih obveznosti poravnali sproti. Pri tem se poslužujemo tako imenovanih kompenzacij, saj so tudi nam za naše izdelke v marsikaterem podjetju dolžni kar precejšnje zneske.

Tudi pri plačilu komunalnih storitev Gorenja Mali gospodinjiski aparati občini Mozirje, smo se poslužili kompenzacije. Tako je trgovsko podjetje VEMA iz Maribora pred časom podjetju za komunalne storitve občine Mozirje v našem imenu kupilo tovorni avto v vrednosti 1.172.000,00 slovenskih tolarjev. Na ta način smo poravnali naše obveznosti za plačilo komunalnih storitev in tudi nadomestilo za uporabo stavbnega zemljišča.

Menimo, da takšen način komuniciranja med poslovnimi partnerji preko časopisov nikakor ni sprejemljiv. In da bi v prihodnje do podobnih nesporazumov ne prihajalo več želimo, da v podobnih primerih pisici člankov pred objavo pokličejo ali se oglasijo tudi v našem podjetju. Tako bodo pravočasno slišali še naše mnenje oziroma dejstva. In če bo kritika upravičena, jo bomo sprejeli in napako ali nesporazum poskusili odpraviti v zadovoljstvo vseh prizadetih.

Direktor Gorenja Mali gospodinjiski aparati

Jože Kuder, dipl. inž.

ZAHVALA

Vsak izmed nas gradi svoj mali peščen grad in naivno upa, da ga ne bo odneslo. Ampak usoda se zna tedaj, ko je najlepše, zarežati z najbolj spačenim obrazom. Sleherno življenje pozna trenutek, ko postane srce ena sama kepa bolečine. Ne moreš dojeti in vendar veš, da je res. In da je dokončno. Pred mesecem dni, ravno pred Božičem je treščilo v mojo družino. Sanje in pričakovanja so se razbila kot ob tla vržen kozarec.

Že res, da nihče ni naša last - ne starši, ne partner, ne otroci. Zdi se, da imamo drug drugega le na posodo. Morda zato, da se imamo radi in da si pomagamo?

Dragi prijatelji, besede so le besede. Prerevne, da bi znale povedati, kako zelo sem vam hvaležna. Zame in za otroke ste napravili mnogo več, kot vam bom lahko kdajkoli povrnila.

Dragi brat in sestra, svak in svakinja, moževi in moji sodelavci, Borisov in Renatin razred, Lucijini prijatelji, pater Boris, Alenka Klemš, Godba na pihala Mozirje, pevci in še vrsta drugih. Zaradi vseh vas bo meni in otrokom uspelo, da bomo laže in pogumneje stopili življenju naproti. Čudoviti ljudje ste in rada bi, da vsi to izvedo.

Zahvaljujem se vam, vsakemu posebej, pripravljena, da vam tudi jaz pomagam, če me boste potrebovali.

Fani Mejak

PONUDBA MESECA

SEZONSKO ZNIŽANJE ZIMSKE KONFEKCIJE DO 40 %

ženska jakna	5.000,00	Slit
ženska jakna	6.500,00	Slit
ženska jakna	1.950,00	Slit
ženski plašč	7.000,00	Slit
moški suknjič	5.000,00	Slit
moška bunda	4.868,00	Slit
moška vetrovka	2.302,00	Slit
žensko krilo že od 1.200,00	1.600,00	Slit
ženska bunda	5.932,00	Slit
otr. podložena jeans jakna 1.500,00 ..	1.800,00	Slit
otroške hlače od 500,00	850,00	Slit
itison TARA	800,00	Slit/m2
itison PALIČ	647,80	Slit/m2
namizni prti (140 x 170)	196,00	Slit
gorska kolesa (moška, ženska)	13.784,70	Slit
zamrzovalna skrinja 300 l	25.768,00	Slit
mikrovalovna pečica GORENJE	19.958,00	Slit
friteza ROWENTA	7.154,00	Slit
el. pekač REMOSKA	997,20	Slit

Savinja moja trgovina

**DELAVSKA
UNIVERZA
Mozirje
TISKARNA**

*Nudimo vam vse storitve
na področju tiska in
Grafičnega oblikovanja*

Tel.: 063/ 831 938

SPORT IN REKREACIJA

RTC GOLTE SPOROČA

Na Golteh bomo 8. in 9. marca 1992 zopet prireditelji Evropskega pokala za moške. V slalomu se bodo med seboj pomerili najboljši smučarji v evropskem merilu, med njimi mladi upi naše slovenske smučarske reprezentance.

22. in 23. marca 1992 bo na Golteh tekmovanje za Pokal Ski Open 92. Tekmuje se v treh ločenih skupinah: veleslalom rekreativci, veleslalom cicibani in tekmovanje v snowboardu.

Vabimo smučarje, da se pravočasno prijavijo na tekmovanje in sicer do 20.2.1992.

SKI OPEN 92

Letošnja, zimsko sezono se je začelo tekmovanje za Pokal Ski Open 92, kot naslednica tekmovanja za Pokal Zdravo.

Tekmovanje poteka za tri ločene pokale:

- Pokal Ski Open 92 - rekreativci,
- Pokal Ski Open 92 - cicibani,
- Pokal Ski Open 92 - snowboard.

Tekmovanje vključuje sedem tekem v veleslalomu in na koncu veliki finale.

Za uvrstitev v finale se bodo štele štiri najboljše uvrstitve.

Ski Open 92 se je s tekmovanjem na Krvavcu 29.12.1991 in v Cerknem 18. in 19.1.1992 že začelo.

Naslednje tekmovanje bo na Kobli 25. in 26.1.1992.

Prvi dan je na sporedu tekmovanje v veleslalomu za rekreativce, drugi dan za cicibane in tekmovanje v snowboardu.

Prijavnice za Ski Open 92 lahko najdete v časopisu Slovenec vsak ponedeljek in četrtek.

Štartnina za razred rekreativci in snowboard je 300,00 SLT, za razred cicibani pa 150,00 SLT.

RAZPORED TEKEM:

- 25. - 26.1. Kobla
- 08. - 09.2. Kope Slovenj Gradec
- 22. - 23.2. Golte
- 07. - 08.3. Krvavec
- 21. - 22.3. Kanin
- 04. - 05.4. Krvavec, finale

Rezervni termini so vsak naslednji vikend po neizvedenem tekmovanju.

Polona Cesar

ZDRAVSTVENA POSTAJA MOZIRJE

Dežurna služba je vsak dan od 20. ure zvečer do 6. ure zjutraj. V soboto in nedeljo je ves dan od 7. ure (sobota) do 7. ure (ponedeljek) v zdravstveni postaji Mozirje.

Možni so tudi zdravniški nasveti po telefonu tudi v času dežurstva in sicer na telefonu 831-421.

CENTER ZA SOCIALNO DELO MOZIRJE

Vse občane obveščamo, da je Center za socialno delo Mozirje prešel na 40-urni delovni teden.

Uradne ure za stranke so:

PONEDELJEK: od 8.00 do 13.00 ure

SREDA: od 8.00 do 16.00 ure

PETEK: od 8.00 do 13.00 ure

VETERINARSKO DEŽURSTVO

27.1. do 2.2. ZAGOŽEN Drago, dipl. vet. Ljubno, tel. 841-769

3.2. do 9.2. LEŠNIK Marjan, dip. vet. Mozirje, tel. 831-219

10.2. do 16.2. KRALJ Ciril, dipl. vet. Ljubno, tel. 841-410

17.2. do 23.2. ZAGOŽEN Drago, dipl. vet. Ljubno, tel. 841-769

Veterinarska postaja Mozirje, tel. 831-017

DEŽURNA SLUŽBA ELEKTRO CELJE NADZORNIŠTVO NAZARJE ZA MESEC FEBRUAR 1992

od 27.1. - 2.2. TRATNIK Franc Pusto polje tel. 831-263

od 3.2. - 9.2. LEVER Peter Paška vas tel. 885-1550

od 10.2. - 16.2. MAROLT Marko Mozirje tel. 831-877

od 17.2. - 23.2. JERAJ Franc Prihova tel. 831-910

od 24.2. - 1.3. TRATNIK Franc Pusto polje tel. 831-263

V slučaju kakšnih sprememb pokličite Elektro Celje tel. 25-841, kjer dobite vse potrebne informacije

MATIČNA KRONIKA ZA DECEMBER 1991**ROJSTVA:**

Rodilo se je 12 deklic in 10 dečkov

POROKE:

1. VODUŠEK Primož, roj. 1970 iz Primoža pri Ljubnem št. 25 in

ZAMRNIK Alenka, roj. 1971 iz Konjskega vrha št. 2

2. NAROČNIK Marjan, roj. 1964 iz Ljubnega ob Savinji 200 in

VOLČANŽEK Zorica, roj. 1959 iz Ljubnega ob Savinji 65

3. VOLOVLEK Marko, roj. 1967 iz Radmirja 109 in

URATNIK Bojana, roj. 1967 iz Pariželj 8a

SMRTI:

1. VRŠNAK Franc, roj. 1944 iz Kokarij 22

2. VIPAVC Vincencij, roj. 1920 iz Mozirja, Ul. Šlandrove brigade 7

3. JEREB Ana, roj. 1902 iz Rovta pod Menino 22

4. GRUDNIK Marija, roj. 1904 iz Okonine 26

5. POTOČNIK Marija, roj. 1900 iz Ljubnega ob Savinji 143

6. MEJAK Janez, roj. 1941 iz Nazarij 93

7. ROBIDA Alojz, roj. 1922 iz Rovta pod Menino 30

8. ROBNIK Veronika, roj. 1924 iz Krnice 61

9. URH Viktor, roj. 1931 iz Raduhe 53

10. ROČNIK Stanislav, roj. 1925 iz Raduhe 6

11. MLINER Helena, roj. 1907 iz Planine 30

12. CIRAJ Franc, roj. 1898 iz Ljubnega ob Savinji 122

13. PEČNIK Marija, roj. 1916 iz Planine 21

14. ŽAGAR Franc, roj. 1901 iz Robanovega kota 32

15. VRŠNAK Martin, roj. 1906 iz Podolševe 23

16. RIHTER Franc, roj. 1901 iz Robanovega kota 32

17. SKORNŠEK Štefan, roj. 1907 iz Mozirja, Nove Trate 53

SPORED FILMOV ZA MESEC FEBRUAR 1992 - MOZIRJE

1.-2. - LOV ZA PRAVICO - ameriški film - triler

8.-9. - ROBIN HOOD - PRINC TATOV - ameriški film - avanturistični

Glavna vloga: Kevin Costner

15.-16. - DOLGIN - ameriški film - akcijski

22.-23. - SCENE IZ ZAKONA - ameriški film - komedija

29.-1./3. - LEPI JOHNNY - ameriški film - akcijska komedija

- KINO "JELKA" NAZARJE

1.-2. - SMOKLANOVO MAŠČEVANJE - ameriški film - triler

8.-9. - ČARODEJ - ameriški film - zabavni - spektakelj

15.-16. - TOTALNI OPOMIN - ameriški film - akcijski

22.-23. - IRONIČNI UBIJALEC - ameriški film - kriminalka

29.-1./3. - NIKITA - ameriški film - triler, akcijski

NOVE KNJIGE V KNJIŽNICI MOZIRJE**I. LEPOSLOVJE**

Stara orientalska lirika

Proust: Combray

Steel: Očka

Handke: Sanjačevo slovo od devete dežele

Alešovec: Ljubljanski misteriji

Fritz: Črna skrinjica - pesniška zbirka

II. MLADINSKA LITERATURA

- Strokovna

Sträter: Na krovu velikih jadrnic 18. stol.: Veliki pomorščaki

Connolly: V času starih Judov

Riepeyrou: V času osvajanja divjega Zahoda

Zbirka "Otroštvo živali": V deželi divjih gosi, V deželi bobrov, V deželi šimpanzov, V deželi pingvinov, V deželi medvedov

Cash: Zvok

Walpole: Gibanje

- Leposlovje

Tolkien: Drevo in list

Reba: Pekarna Feliks

Snoj: Jutro sveta

Modrost kralja Salamona - slikanica

Walker: Kje izvira Nil - Časovni stroj 10. del

III. STROKOVNA LITERATURA:

Kermauner: Ogenj, ki prečiščuje

Sveto pismo: Stara zaveza

Sveto pismo: Nova zaveza

Zadavec: Zbogom Ariadna, potopis o potovanju v Grčijo

Žerovc: Zapisan nebu

Kavčič: Sodobna teorija organizacije

Videčnik: Posojilništvo in hranilništvo v Savinjski dolini

Kdo je kdo za Slovence

Sril Prabhupada: Življenje izvira iz življenja, Nauk gospoda Caitanye:

razprava o dejanskem duhovnem življenju, Bhagavad-Gita: Kakva jeste

Horvat G.: Sveto pismo: Stara zaveza (likovna monografija)

IV. VIDEO-KASETE:

- slovensko podnaslovljeni:

Misija - The Mission

Ljubezenski safari - White Mischief

Soba s pogledom - A Room with a View

Ples s tujcem - Dance with a Stranger

Upanje in slava - Hope and Glory

Popolni začetniki - Absolute Beginners

Navigatorski let - Flight of the Navigator

- hrvaško podnaslovljeni:

Cobra - Cobra

Baby Boom - Baby Boom

Smrtonosno orožje 1., 2. del - Lethal Weapon

Batman - Batman

Ognjena srca - Hearts of Fire

Šepet - Whispers

Očim - The Stepfather

Smrtonosne namere... Ponovno? - Deadly Intentions... Again?

Bes - Rage

Smrt trgovskega potnika - Death of a Sales Man